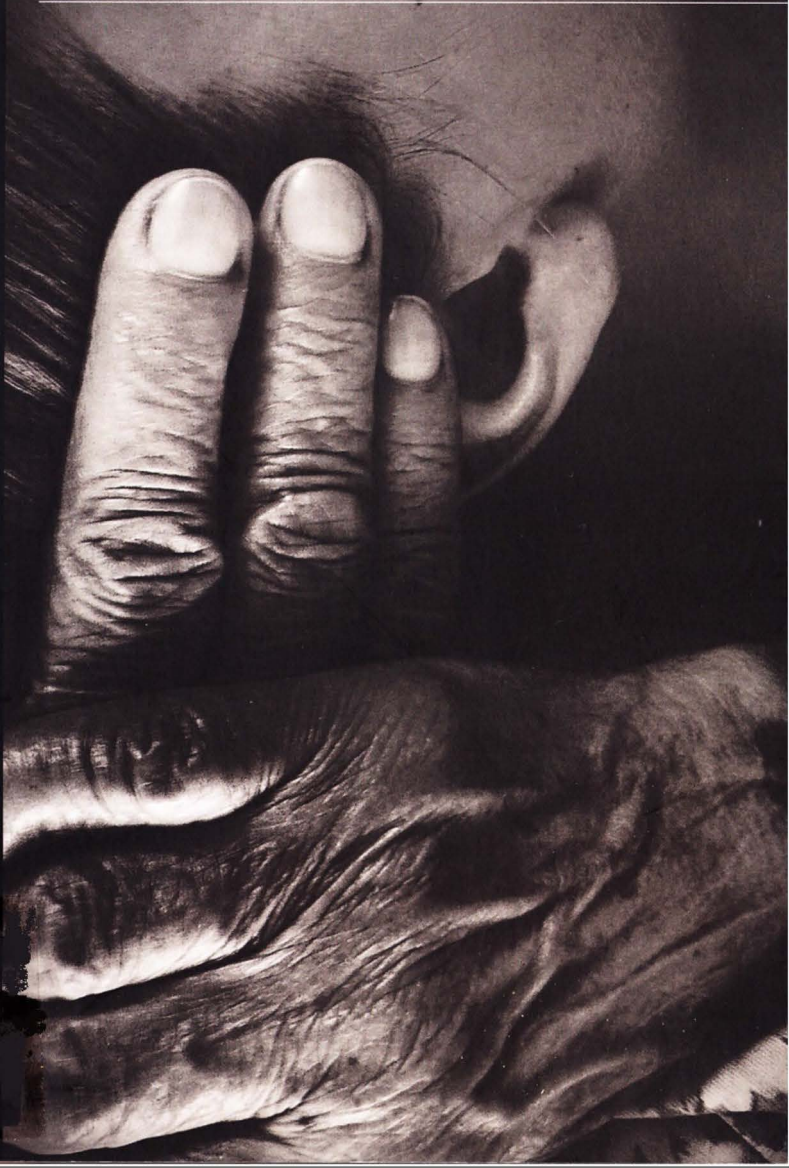

Doğan Yarıcı

İs Odası

ÖYKÜ

İS ODASI

Doğan Yarıcı (Beykoz, 1 Haziran 1967) Öykü, şiir ve denemeleri *Gösteri*, *Nar*, *Varlık*, *Çalınıtı*, *Adam Öykü*, *Sanat Dünyamız*, *Sanat Olayı*, *kitaplık*, *Notos* dergileri ve *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlandı.

Yapıtları:

Şiir: *Aşk ve Sair*, 1995.

Öykü: *Evlâ*, 1993; *Kemik*, 1994 (1994 Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü Birincisi); *Gece Kelebekleri*, 2004.

Roman: *Kıyıda*, 2007; *O Boşluk*, 2012; *Her Aşk Gibi Yarıım*, 2013.

Derleme: *Türkçe Aykırı Sözler Derleme Sözbüğü*, kendiyayini.net

*Doğan Yarıcı'nın
YKY'deki kitapları*

Gece Kelebekleri (2004)
Kıyıda (2007)
O Boşluk (2012)
Her Aşk Gibi Yarım (2013)
İs Odası (2014)

DOĞAN YARICI

İs Odası

Öykü

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 4085
Edebiyat - 1155

İs Odası / Doğan Yancı

Kitap editörü: Devrim Çakır
Düzeltili: Filiz Özkan

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Altan Basım Ltd.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sit. 222/A Bağcılar / İstanbul
Tel: (0 212) 629 03 74 Faks: (0 212) 629 03 76
info@altanbasim.com
Sertifika No: 11968

1. baskı: İstanbul, Mart 2014
ISBN 978-975-08-2898-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2014
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

- Umami • 7
Bürümcekleli Bürce Kadın
Tirincekleli Tirce Kadın • 11
Zabıt • 17
El • 21
Servi Gölgesi • 25
Magazin Haberi • 28
Karbon Kâğıdı • 31
Açım • 37
Nakil • 40
İki Kişi Ağız Ağıza Vermiş • 42
Düşüyorum • 44
Bir Deste Suret • 47
Diren • 52
Gülabdan • 54
Şeytan Sidiği • 57
Seslendim Ama Duymadı • 60
Karballa'da • 65

ÂLİ'YLE KONUŞMALAR • 69

- İkinci • Aşk • Reçel Kavanozu • Sır • Biri • Kızlar • İlk • Bağbozumu • Leke • Yalnız • Bak Sular Yükseliyor • Geç • Acaba • Dinle • Yaradan • Saygı • İki Ters Bir Düz • Köprü • Yalan • Düzen • Aktarmalı • Hayat • Güzel De • Duvar • Anne Beni Ölümsüz Yapaydın • Yap Yap • Akı Karışık • Us • Sümbülteber • Basamak • Rüya • Filbahri • Gölgede • Soru

Umami

Yemek, ölümü çağrıştırıyor ona. En çok da karnıyarık.

Bir ölüyü soyar gibi soyup yatırdıkları için mi?

Boydan boya yarıp içine baktıkları için mi?

Üzerine kara toprak gibi soğanlı kıymayı döktükleri için mi?

Değil!

Bahar karnabaharken, enginar kayın ormanırken, çilav sağanakken, şambaba dağlarken, hanımgöbeği dilberdudağı vezirparmağı yeniyetmezliğıyken, nasıl oluyor da ölümü getiriyor aklına? Yerken, tabağa aktarırken, mutfağın bir köşesinde tencerelerde tepsilerde beklerken üstelik. En sevdiğiyle en korktuğı nasıl bir arada? Çözebilmiş değil.

Her okul çıkışı sınavı var. Hastaneye gidecek, arka kapıdan. O karanlık koridoru bütün gücüyle koşup geçmeye çalışacak. Ölecek!

Koridorun sonunda onu mutfak bekliyor. Mutfakta ışık var, tepeden tırnağı beyazlar giymiş, hamur yüzlü, yumuşak elli adamlar, dillerini çıkarıp kibarca patlıcan soyan, suya atan. Onlardan birine nefes nefese sarılacak. Dirilecek!

Karnını doyuracaklar, kedisi için kıyma makinesinin içinde kalan artığı verecekler. Tulumbanın tulumdan çıkışını, yağa damlayışını izleyecek pıt pıt. Çuvallarca pirincin dökülüşünü bulut bulut, tek tek ayıklanışını tükrük tükrük. Çıp-

lak ayaklı yuvarlacık adamlarla koca tencerelerin içinde dört dönecek köpük köpük. Kavurucu ocağın başında, kepçelerle verdiği savaşta babasını tutacak. Oğlumbeğendinin kıvamı tutacak. Acık daha laflayacak, yatışacak. Ağzında güzel tatlar kalacak yeniden. Dışının kovuğunda ölüm. Dönüp sonra üst kattan, hastanenin cümle kapısından çıkıverecek. Bu kadar, her şey bu kadar kolay.

Değil!

Koridor olmasa! Cümle kapısı yasak olmasa! Ambulansların ve cenaze arabalarının arasından geçip de burada, servis kapısının önünde, bu ürkütücü koridorun başında çakılı kalmasa!

Bu sinsi yaratık hiç konuşmadı onunla. Bir kez bile çıt çıkarmadı. Kalakalmasına karanlık, öylece baktı. Geçmek zorunda olduğunu bilerek bekleyen bir kâbus. Sağlı sollu çelik soyunma dolaplarıyla dar, soğuk. Tek tük yanan ölü ampullerle loş, boğuk. Kara, uzun, upuzun, onu içine çekecek bir hortum gibi korkunç. Daha önce annesini, teyzesini, dayısını, tanıyıp sevdiği hemen herkesi yutmuş. Onu da yutacak yeterince hızlı koşmazsa, ortalarda bir yerde aralanmış yeşil kapının önünden bir çırpıda geçmezse.

Bugün yorgun, bacakları yanıyor biraz, geri dönecek.

Dönme, koşmasa da, yürüse? Yavaşça, meydan okurcasına. Birkaç adımda arkasına dolanarak bedenini saran karanlığa aldırmasa, yeşil kapının aralığından korkmadan içeri baksa, böyle yapsa bugün. Yapamıyor! Her seferinde koşuyor, koştukça hortum uzuyor, açık dolap kapakları çürük omuzlarına yeni çürükler ekliyor, bitmiyor, yeşil kapı gelmek geçmek bilmiyor, karanlık dinmiyor, ışık görünmüyor!

“Yine nefes nefese bu çocuk! Niye koşuyorsun oğlum, bu kireç gibi surat ne?” diyor babası ona.

“Ölümden kaçtım, yemeği hak ettim,” diyemiyor.

Öğrenmesine zaman var daha, babası o yeşil kapıdan girerdi her gün. İşe orada başlamıştı, gençken. Korkardı elbet o da. O zamanlar öğrenciler gelir, küçük kapakları onlar için açar, çıkarırdı sahipsizleri. Keser biçer, söküp takarlardı saatlerce, başlarında hocalar. Ertesi gün gelmek üzere giderlerdi. Onların ardından parçalanmış bedenleri küçük soğuk odalarına sokardı tekrar. Bu böyle aylarca sürdü. Aylarca yalvardı, sonunda aldılar, mutfağa verdiler. Aşçı oldu.

Orada, her zaman aralık yeşil kapının ardında ölümler dinleniyor. Yıkıyor, sarıyor, tabutun içine tıkıyorlar. Sokaklarda hırpalıyor, toprağa gömüyorlar. Kımıldayamıyor. Ardında sokak, önünde karanlık hortum, ucunda yemek. Bugün sahiden hiç gücü yok. Koşamayacak. Dönmeye kesin kararlı. Aç kalacaklar, kedisi anlar.

Değil!

Servis kapısından sesler geliyor. Dönüyor. Dört kişi, dört elin ortasında siyah torba, torbanın ucundan sarkmış apak bir ayak.

Ne yapacak?

Çekil yoldan diyorlar, git oradan diyorlar, git ileri!

Geçecek yer yok.

Yürü diyorlar, git yeşil kapıyı aç!

Üzerine geliyorlar.

Birkaç adım geri gidiyor, karanlığa yaslanıyor, kalıyor.

Ayak değdi degecek!

Son anda yanındaki çelik dolabın içine giriyor, kapağı çekiyor, gözlerini kapıyor.

Geçiyorlar.

Midesi ağzından çıkıyor!

Biliyor ki, bu bir sınav. Bir ceza. Karşılığı hayat. Titriyor. Güleç yüzler anlatıyor. Kurtulacağını söylüyorlar artık. Her şey aydınlanacak diyorlar. Eğer şu yeşil kapıdan girirse, orada uza-

nıp beklerse, hortumu yutarsa. Yeni bir aletmiş bu, ucunda minik bir kamera var, içini görecekler, fotoğrafını çekecekler, yıllarca aradıkları kötülüğü bulacaklar. Yatırıyorlar, çenesini kelepçeliyorlar, ağzı aralık. Bir dolabı açıp gösteriyorlar, bunu yutacak, çengelde asılı duruyor yutacağı kara uzun upuzun boğucu bitmeyen hortum. Sinsi yaratık, kımıldamadan, çit çıkarmadan duruyor, kalakalmasına öylece bakarak. İçine girmek zorunda olduğunu bilerek bekleyen bir kâbus. Yut diyorlar, yut!

Yutuyor! Yutuyor! Küçük dili kopacak, gırtlığı patlayacak, boğazı parçalanacak. Dönüş yok. Girdi artık. Durmuyor. Yürüyor. Her şey tanıdık. Hâlâ aynı, yaşlanmamış, kamburu çıkmamış, soğuk. İçinde annesi var, teyzeleri, dayıları, babası, tanıyıp yitirdiği insanlar, çocukluk. Çelik dolaplar dizili aynı yerde, dimdik ayaktalar, bir cenazeyi selamlıyorlar. Yeşil kapının ardında biri daha var, boylu boyunca uzanmış, çıplak, ağzı aralık. Yeşil kapıyı geçince, geçerse, koridoru aşınca, aşarsa, diplerde, mutfakta, ölüm kalım savaşı veren insanları doyuran, artık tanımadığı, tepeden tırnağa beyazlar giymiş, hamur yüzlü, yumuşak elli adamlar akşam için patlıcan soyuyor, suya atıyor. Onlardan birine nefes nefese sarılacak!

Bürümcekle Bürce Kadın Tirincekle Tirce Kadın

Kim bilir nerelerden, hangi karanlık tarihten, gizli saklı köşelerden kopup gelmiş, boğulmuş da ölmüş sanılan fakat hortlayıp ortaya çıkıveren bir şarkı ya da türkü, bir anda ele verebilir mi insanı? Bu şarkı o insanı alıp bir loft'un aydınlık ve konforlu yirmi ikinci katma çıkarır mı? Bu türkü yerin iki kat altına, kaldırımın boğduğu daracık bir pencereye, rutubet soğan yoksulluk kokan karanlık bir kapıcı dairesine tıkar mı? Ayrımında olmadığı bir güven duygusuyla rahatladığı kısacık bir anda mırıldandığı bu ezgi, çırılçıplak bırakır mı o insanı? Mutlak bir yere ait kılar mı? Kökünü, utandığı ve sakladığı geçmişini açığa çıkarır da, kat kat özenle makyajladığı yüzüne çarpar mı?

Önceleri bir oyundu...

Kaldırımın boğduğu bir pencere. Küçük omuzlarının genişliğinde ya var ya yoktu. Varla yok arasıydı. Öyle küçüktü ki pencere de, kendi de. Gören yoktu.

Baktığı yerden her şeyi göremezdi. Ancak, herkes kim, anlardı. Kimsecikler bilemese de orada olduğunu, o herkesçikleri bilirdi. Parça parçaydı her şey, her biri, her gördüğü, fakat o hepiciğini gözlerinde tamamlardı. Bu pencere çerçevesiydi akvaryumu ekranı vitrini perdesi tülü tükenişi doğumu yaşamı tutsaklığı kurtuluşu ölümü.

Tabureye çıkınca tam da göz hizasındaydı, yatmışsın da kaldırıma, öyle bakıyordun sanki dünyaya. Her şey burnunun dibindeydi. Kaldırıma sıfır bir pencereye kim dikkat eder ki? O pencereden taşmış bir çift meraklı gözse, her şeye bakar, her şeyi görürdü.

Çimdik çitlenbik çiti çiti bugün kimsecikler gelecek mi?

Bir adım mutlaka pencereye denk gelirdi. Öndeki ayak bir an durur, ardından diğeri konar, bazen bir teki konuştuğu gibi gider, boşluğunda telaş kalırdı. Kimi yavaşlar, şaşalar, biri düz diğeri ters döner, yolu bulur devam ederdi. Konaklayan da olurdu, topukları pencereye bakardı, burunları yola. Çantasını kurcalıyorsa sırtı caddeye dönerdi, o zaman burunlarla burun buruna, bakardı onlara uzun uzun, konuştuğu da olurdu, nereden geliyorsun? nereye gidiyorsun? genç misin? yorgun musun? Duymazlardı.

Bazısı paçasına sürterdi burnunu, temizler yürürdü. Yere bir şey düşüren, kâğıt anahtarlık para telefon yüzük çanta mendil, alıp giden bırakıp giden de olurdu. Tuzaklar da kuruyordu kuş kedi köpek boku, para ciklet kartvizit yaprak. Yine de eğilip bakan yok, nereden açılıyor bu pencerecik? diyen yok. Yoktu o pencere onlar için. Gözleri vitrinlerdeydi hepsinin, camekânlarda, yukarılarda.

Durdu durmadılı, yalanlı, çok giden gelen oldulu, bakan olmadı. Ben gibili geçip giden her şey, kendinden bilmeli.

Yağmur varsa başka geçerlerdi, güneşliyse bambaşka. Bilmediği görmediği şehrin, bilmediği görmediği en lüks semti. Elbet kar tutunamazdı bu kaldırımlarda, Memed'efendi ânında temizlerdi. 'efendi diyorlardı babasına. Bu başka efendi, sözün içindeki değil, dışındaki. Efendi diyorum, siz diyeceksin bana. Saygı duy bak, efendi! efendi! derim sonra. Efendi yani sen alt kattansın, efendi yani en alttan, bodrumdan. Efendi çünkü yüz göz olmak istemiyorum, efendi çünkü sen bey ya da beyefendi değil efendisiz, efendi kalman için,

efendi efendi yapman için işlerini, eğilmen için, eğinik efendi, efendim diye cevap vermen için efendi efendi.

Vay dili dili, kuş dili dili, mevlam kulu sevdim seni.

Efendiydi de babası, hanımefendi değildi annesi, Fatm'anım kendisi. Başını at gitsin, yuvarla gitsin, hatta başına ne koyarsan koy 'anım dediğinde bakacaktır koşacaktır eğilip kalkacaktır hemen, dinleyecek hıhılayacak dikecek sökecek tarayacak toparlayacak silecek yağacak yıkayacak sıkacak aceleyecek asacak kurutacak silkeleyecek cifleyecek çalkalayacak fırçalayacak süpürecek pişirecek ütülecek katlayacak katlanacaktır domestos annesi.

Kaldırırma bırakılmış da biri üstüne basmıştı. Bok gibi yani!

Hava karardığında ayaklar evlerine çekilirdi, gece tek tük de olsa yine geçen olurdu. Gözleri kapalı dinler, sanki bu saatte ona misafirlige geliyorlarmış gibi sevinir, gülümserdi. Topuğunu sürten, yan basan, ökçesini çınlatan, telaşlı seğirten, bastonuyla üç ayak. Gidecek yeri yok, telaşlı, geç kalmış, isteksiz, amaçsız, dönen, dönmeysiye giden, uzayan, yetişen, aksak, uykusuz, dumanlı, öfkeli, çantası ağır, genç yaşlı, şişman zayıf, yelloz, iyi aile kızı, orospu pezevenk erketeci. Yatağından kalkmadan, gözlerini açmadan, annesini uyandırmadan, öncesini sonrasını şimdisini çevirerek aklında, göz kapaklarında, rüyalarında...

Konar göçer gelir geçerci hepsi üzerimden, duran olmaz. Zaman genişti, yüreğimdi dar.

Bir zaman sonra, tüylendiği, kanadığı, anasından en hafif tokadını yediği, babasının okuldan hâlâ sakladığı, pencereye artık zar zor sığıştığı zamanlarda, karşı kaldırımdaki garajın kapısı kırılıp yıkıldı da, kireç yüzlü kâğıt tutan amcalar geldi gitti, kara yüzlü kazma tutan amcalar eğildi kalktı da, orası ne olacak ne olacak derken bir dükkân oldu da her şey değişti. Koskoca da bir vitrini, boydan boya. Gazetelerle kapalı saklı gizli günlerce günlerce merakla bekledi bekledi... Açılmıştı

bir sabah, penceresine koştuğunda. Bir ayakkabı mağazasıydı, hanım hanımcık ablaların içeride beklediği, şık şık şıkşıkıdım hanımların önünde tünediği, ıslıl ıslıl vitrinini uzun uzun seyrettiği, şıppadanak içeri girip çantalar dolusu çıktığı.

Öğrendim ben öğrendim baka baka öğrendim bekleye bekleye belledim öğrendim de bellendim büyüdüm de geldim böğüre böğüre büyürkene.

Böyle böyle öğrendi birçok şeyi, onu o delikten çıkaracak her şeyi. Geleni uzaktan görse yeterdi, burnunu kaldırdığında gerisini kestirir ve bilirdi. Bunun altı böyleyse üstü nasıldır, altından ne çıkar, üstüne nasıl döner? Anlardı artık gelişinden rahat mı rahatsız mı, kösele mi, taşlama mı, kalıp dökme kesme mantar keçe kauçuk kınnap örme jel yapay mı doğal mı? Nasıl çorap giyilir içine, yün mü ipek mi naylon file örme soket havlu jartiyer yarı opak standart şeffaf kaç denye? Kime ne yakışır, kim neyi zorla ayağına tikiştirir, kimin parası bol kimin değerli, kim orospu kim hanımefendi?

Dövdü de dövündüm mü ki, demir parmaklık taktı da öylecene oturdum mu kiiiiii!

Sığamıyordu artık bodruma, cehennem dibine. Üst katlara temizliğe, ütüye. Zırt pırt ötüp düşen daire numaralarına koşturmaya. Bakkala, manava, öteberi almaya. Artan paraları, yemekleri yemeye. Artık giysileri, ayakkabıları giymeye. Sekiz numara yazlıktayken çiçeklerini sulamaya, geceleri gizlice daireye çıkmaya, geniş odalarında dolanmaya, king yataklarında uyumaya, gardırobu boşaltıp bütün giysileri ayakkabıları ayna önünde denemeye, parfümler sıkmaya, makyaj yapmaya, takıp tikiştirmeye, sehpadan sepetten aldığı moda sosyete dekorasyon dergilerini karıştırmaya, çekmecede bulduğu vibratörle oyunlar oynamaya. Beş numaranın kodamanına yardıma, serum takmaya, altını temizlemeye, orasını burasını silmeye, uzaktan göstermeye, dokundurtmadan okşatmaya. Gizli harçlıklar, sotada saklananlar, apartma şuncuk buncuklar.

Hiç görmediler seni, yüzüne bakmadılar burunlarının dibindeyken, uzun, uzun yıllar. Buradaydın ama değildin. Dikkat edilmemiştin, "perdon" denmemiştin. Yeni mi taşındınız yoksa, çok mu sık geliyorsunuz ya da ne kadar dikkatsizim doğma büyüme buralısınız galiba, hangi apartman, kaç numara?

Altı numaranın verdiği tayyörle üç numaranın verdiği topuklular, kodamandan topladığı paralarla aldığı şapkayla tam uyuyordu. Üst caddenin havalı mağazalarından birine ya da yakındaki lüks avm'ye gider, ortalarda salınır, bir dükkândan içeri girdiği anda hemen herkes ona bakardı. Öğrendiği bir şey varsa, o da, "elit" görünmek için olabildiğince sade giyinmek ve kat kat ama hafif makyaj yapmak gerektiği idi. Elbette marka, etiket asla görünmeyecek, onlar anlardı.

Giysilerin seni ele verir. En çok da ayakkabılar. Fakat dünyanın parasını da döksen, ne yaparsan yap, nasıl öğrenirsen öğren, en iyisi de olsan sonradan, yoksulluk her zaman tenindedir... Yansır, açığa çıkar geçmişin, hafif ya da ağır makyajını temizlediğinde uykuya dalmadan. Ne demek olduğunu bilen bilir, bedeldir, hiçbir gece makyajını silip de uyumaz bu nedenle bazı insanlar.

Tezgâhtarlardan biri hastalanmış, sabahtan anlamıştı. Öğlen kendini evden dışarı atıp dalmıştı karşı kaldırımdaki mağazadan içeri, gelen müşterilerle ilgilenmeye başlamıştı. Sevdiler onu, hemen her şeyi biliyordu, işine hâkimdi, bu kadar bilgiyi nasıl edinmişti, müşterilerin ne istediğini hemen anlıyordu. Kimdi bu gün ortası mağazaya dalıp da patroniçenin hayatını kurtaran kız, nazik konuşmayı, oturup kalkmayı bilen, yaban bir güzelliği olan? Yardım etti bu kıza, iş verdi, maaş, üst baş, biraz daha görgü. Bildiği her şeyi öğretti. Bu şehirde insanın hayatı bir kaldırımdan diğerine geçişebiliyordu.

Kaldırımın yuttuğu daracık penceredeki kız, bir sabah yatağından kalktı, saçlarını uzun uzun taradı, kırmızı tokasını taktı. Anne ve babasının aldığı burnu eğrilmiş, topuğu erimiş kırmızı potinle-

rini giydi. Elinden tuttum, taburenin üzerine çıkardım, pencereyi açtım, çamaşır ipinin bir ucunu demir parmaklığa, diğer ucunu incecik boynuna bağladım. Ayağının altından tabureyi ittim. Boşlukta sallandı, nefes aldı bir süre, çamaşır ipi esnedi ve durdu, boynuna tam oturdu. O kız çocuğu orada azar azar öldü, usul usul öldü, sessiz sessiz öldü, öldü öldü ve sonra oldu. Vay dili dili o kız çocuğu bendim, ölünce ben, kuş dili dili artık o çocuk değildim. O ayrıldı benden, kurtuldum mevlam kulu ondan.

Kimseye haber vermeden bastı gitti. Onu buralarda bir daha gören olmadı.

Zabıt

Önlerinden hızla geçerken, yüzlerce günebakan aynı anda dönüp bana bakıyor. Onlarla birlikte bir çocuk da. Karakuru, sıska. Alan gözlerle cama yapışıyorum. Duruşunda bir gariplik var. Onu görmemden hoşnut değil gibi. Tedirgin, ardına bakıyor. Tarladan iki çocuk daha fırlıyor, bir şey veriyorlar ona. Uzaklaşırken seçebiliyorum, üç çocuk, biri kız, bize doğru koşuyor. Koltukaltlarında birer günebakan, ortası karaduman.

Anayolun kestiği dik yokuşa sapıyorlar. Kızlarını olabildiğince geriye atarak canhıraş tırmanıyorlar. Onlar düzlüğe vardığında otobüsüm geçip gidiyor. Kasabanın meydanına, evlerine değil, özgürlüğün bahçesine doğru seğirtiyorlar. Okulun köşesinden dönüp koşmaya devam.

Gittikleri yer cennet. Yasak olan ne varsa orada serbest. Çalıntı karaduman yemek, ağaçların altında saatlerce yatmak, uyumak, önüne gelen her çiçeği koklamak, şarkılar uydurmak, birbirlerini sıkıştırmak.

Kuytular var bahçede. Gökyüzüne uzanan düzlükler. Kapıda melon şapkalı araba duruyor, kurt bakışlı, koç burunlu. Sadece iki yasak var. Aslında bir, diğerinin adı konmamış. İlki Sarım Enişte'nin odasına girmek. Perdeleri hep kapalı, loş. Duvarlarında acayip resimler var, bir sürü eski kitap. Tavşan ayaklı bir masa, arkasında asılı gıcır gıcır bir tüfek. Hiç girmediler odasına, girmeyin diyen olmadı, girmediler.

Asıl yasak olan buna dokunmak, bir adımdan fazla yaklaşmak. Sarım Enişte her gün yıkar, parlatır, Zarife Hala'yı gezdirir. Dutluğa gidilir, fener alaylarında önlerdedir, şapkasını çıkarır, halka selam verir. Bütün hayalleri ona binmek, deri koltuklarına dokunmak, göstergelere, direksiyona yakından bakmak.

Bunun tek yolu Zarife Hala, kocasını ikna edecek. Evlenmemişler ki hiç, asırlar önce gelmiş, kapıdan girmiş, hayatını bu adama, bu eve adanmış. Şimdi arka bahçede, güllerin arasındadır, elinde makas. Sarım Enişte onu seyreder, bıkmadan, gözünü kırpmadan, ışıl ışıl bakar.

Bu evde zaman boşuna çalışır. Bahçenin her köşesinde sevgi dikilidir, arsızdır, yine de budanmaz. Çitleri boyalı, tek katlı, bakımlı, sığındıkları evdir. Orada bir gül goncası gibi karşılanırlar, nergis, camgüzeli, ıhlamur olurlar. Su verir Zarife Hala onlara, şefkatle konuşur, yapraklarını okşar, Sarım Enişte uzaktan sessizce bakar.

Bahçe kapısına değmeden içeri dalıyorlar sırayla, Sıska, Çilli, Lapiska. Duralıyorlar. Bu saatte bütün ışıklar yanık. Perdeler açık. Bir sürü insan. Ayaktalar. Kolonyalar, mendiller. Kekeme imam, bakkal Hüsmen, Rukiye Hala, hemşire Leyla, müdür Rıfkı, Bahire Leyla Selime Nurten Melahat Teyze, Hasan Hüseyin Dayı, Anane Melek. Herkes bir arada. Hepsi ağlıyor, fena halde zırlıyor. Gülen yok. Karaduman olmuş ağızlarına, terli günebakanlara bakıp kızan yok.

Kalabalığa karışıyorlar. Sıska'yı gören basıyor feryadı, kendini yerden yere atıyor.

Diğerlerine bakıp "Annem öldü!" diyor Sıska. Demesiyle annesini görüyor, annesi iki teyzesinin arasında, salıncakta, hüngür hüngür ağlıyor.

Çilli, "O zaman benimki!" diye içeri giriyor, peşinden diğerleri. Sedirde Çilli'nin annesi, kocaman beyaz bir mendile sümürüyor.

Lapiska, annesini bulmuş bile, kucakta, ağlamaya başlamış.

Ortaya çıkıp "Kim öldü?" diye bağıyorlar, akıllarında cennet yok. Yanıt yok.

"Zarife Hala'ya soralım," diyor Sıska, kalabalığı yarıp mutfağa geçiyorlar.

Zarife Hala mutfakta değil, Zarife Hala çamaşırlıkta değil, Zarife Hala misafir odasında değil, Zarife Hala yatağında. Günaydınlarım, afiyet olsun canlarım, iyi akşamlar kumrularım, iyi uykular günbatımlarım, çok yaşa serin gölgem, hoş geldiniz tütsülerim oracıkta, uzanmış yatıyor.

Bir kere tülbentini yanlış takmış. Ensesinde düğümlerdi hep, şimdi çenesinin altından bağlamış. Boğazına kadar çekmiş pikeyi. Uyuyor olsa da üçünün geldiğini hemencecik anlar, kalkmadan bakıp gülümser, sonra doğrulup saçlarını okşamaya gelir yanı başlarına. Öper onları tek tek. Limonata çıkarır dolaptan, birer bardak doldurur, Sarım Enişte'nin yanında, taşlıkta, konuşmadan, ağır ağır, yudum yudum içerler. Limonata mideye inmeden önce şöyle bir dolaşmaya çıkar, bedenlerine dağılır. Kollarına, bacaklarına, kafalarına, en çok da Çilli'nin çillerine, Sıska'nın dizlerine, Lapiska'nın memişlerine. Önce içlerine bir serinlik dolar, yerini hemen uyuşukluğa bırakır. Ağaçlardan ağaç, gölgelerden gölge beğenirler kestirmek için. Onların sersem sepelek gidişine Zarife Hala'nın geriden gülüşü...

Gülmüyor, kalkmıyor, onları görmüyor artık. Anlamazdan geliyorlar. Hiçbirinin annesi ölmemiş. Herkesin annesi ölmüş.

Sarım Enişte arka bahçede, şezlongda, her zamanki gibi güllere, ortancalara, sırnaşık sarmaşıklara bakıyor. Zarife Hala'yı görmeden, aramadan. Sanki gözlerine perde inmiş, rüzgâr yok, hafif bir esinti perdeyi aralayıp içini göstermiyor.

Cenaze günü, dutlukta üçü kalıyor. Bir de Sarım Enişte. Ellerinde güller. Bir tahta parçasında Zarife yazıyor, gerisi toprak. Zarife Hala çıkmak istermiş gibi kabarık.

Doğruluyor Sarım Enişte, melon şapkasını çıkarıyor arabanın, yavaşça. Arka kapıyı açıyor, bakıyor. Biniyorlar. Üçü arkada, Sarım Enişte önde gidiyorlar. Konuşmadan. Yüzlerine, saçlarına meltem değiyor, gözyaşlarını usulcacık siliyor. Dutluğu geziyorlar. Bilmedik yollardan geçiyorlar, hiç görmedikleri dere kenarlarından, leylek yuvalarının, uçurtmaların altından. Ne hızlı, ne yavaş, sanki Zarife Hala yürüyor. Yıldızlarla dönüyorlar eve. Evde kimse yok.

Melon şapkalı araba bir daha yerinden kıvıldamıyor. Sarım Enişte şezlongdan bir daha kalkmıyor. Bir daha günebakan tarlalarına dalmıyorlar. Varları yokları bu ev. Sonbahar geliyor, kış sonra, bir bahar, bir yaz daha. Yemek yapıyorlar, yemiyor Sarım Enişte, camları siliyorlar, çiçekleri suluyorlar, bahçeye bakıyorlar. Araba hariç. Dokunmak yasak hâlâ. Orada duruyor, yağmurun, rüzgârın, karın, yaprakların altında. Şapkası deliniyor, içine su doluyor, kediler, kuşlar yuva yapıyor, eriyor, toprağa karışıyor, yok oluyor.

O çocukları nasıl unuturum? Sıska, Çilli, Lapiska. Büyümüşler biraz. Bahçe kapısında oturuyorlar, gözleri karaduman. Arka bahçeye geçtim. Şezlongda. Bileğini tuttum, nabzına baktım, alışkanlıkla. Birkaç fotoğraf çektim. Tüfeği torbaya aldım. Daktilomu açtım, yazmaya başladım.

El

O el, gerilerden bir yerden geliyor ve ansızın tutuyordu elini. Köşeyi döner dönmez, geniş caddenin dar kaldırımında seyrek sıkışık yürüyecekken bir başına, eline usulca tutunuyordu, sağ eline. Düşünmeden öte, gerçek. Avcu sıcak, parmak uçları serin, narin bir el, hafif de nemli. Sol, yüzüksüz.

Ve şaşırıyordu hâlâ, her oluşunda, kaç sabahtır. Elini tutan bu el, bütün ürkekliği ve kırılğanlığına karşın güçlüce kavriyordu bütün bedenini, avcunun içine kolayca sığışarak. Ona güç ve yön veriyordu. Birlikte böylece yürüyordu caddenin sonuna, başka bir köşeye değin. Hüzün de.

Pasağın ağzını darmadağın etmiş gazeteciye varınca, usulca çekiliyordu yine, avcunda gevşeyip çözülerek. Hem uzatılan gazeteyi katlayıp sol kolunun altına sıkıştırmak kolay olsun, hem de sanırsa, yüzyıllardır yapayalnız yaşayan gazeteciye gösteriş olmasın diye.

Gazetecinin geçesindeki pastaneden, Eser, içeri giriyordu tekrar el ele. Poğaçaya yerine Kürt böreği diye seslenirken, avcundaki narin el beklemediği bir tedirginlikle, yine üşümüş, daha mı sıkı tutunuyordu ne eline. Hoşuna gidiyordu her sabah hem elindeki kanık eli, hem de pastanedekileri tedirgin eden bir ünlemeyle seslenmek. Pudralı lütfen.

Pasağın merdiven altına kurulu çay ocağından çay değil süt alıyordu, şafaktan sağık. Bu kez, alnına değiyordu ilk yu-

dumunda o el, yine sol, sıcak sıcak. Bardak ağzında, bir süre bekliyordu, altında yer ediyordu el sıcacık, yanaklarına kayıyordu devirsi yudumlarda, şimdi daha az yakıcı ama tam da sevdiği gibi ılık sıcak ılık sıcak. Taburelerden birine ilişip böreğini bitiriyordu otobüsler tıslayıp dururken, tersleyip kalkarken. El cebinde, elinde. Dinliyordu, kor olmuş. İçinden ne geçirse biliyordu, ne konuşsa duyuyordu, ne mırıldansa...

Hayat bir aldatmaca, diyordu el ele, aldanacak ne çok şeyin varsa o kadar mutlusun. Bekliyordu, parmaklar kıpırdansın, onaylarcasına. Para işte! Taburede doğruluyordu. Onunla çoğalıyor her şey, azalan yalnızca insan gibi insanlar. Göz ucuyla otobüs durağına da bakarak. Ya sevdiklerimiz bizi bırakıyor ya da sevdiğimizizde biz onları. Ayaklanıyordu. Birini seversen kaybedecek her şeyin oluyor, sevmezsen hiç. Bir kendin.

Bütün bunlar her sabah hep aynı şekilde olurken, yalnız bugün herkes her şeyi biliyor gibiydi. Herkes ama herkes anlamına ermişti sanki şu aşkın, bu geciken metrobüsün, solmanın ve son bir kez parlamanın. Ve insan ölünce buluyor, o senin neyin? Sonra aklına takılıyor, artık soramazsın, sen onun nesiydin?

İşyerinin kapısına geldiğinde, beline dokunan yine o yepelik eldi, ince uzun parmaklı, kemikli, çıt kırılacak denli, küt devirecek de güçlü. Baban gibi olmak istemiyorsun. Fakat belli bir yaşa gelince anlıyorsun ki, senin yaşın değişmiyor sanki hep aynı, onun yaşı gelip buluyor seni senle aynı, baban gibisin başka değil. Onun gibi olmayı istiyorsun, onun farklı olsun diliyorsun.

Yürüyen merdivende duruyorlardı. Omzunda el bebe, uzatıp şap şap vuruyordu elini elin üzerine, bilgece. Sen bunları tenlerimize karşın kafamın içinde yaşadığımı, seninle ilgisi olmadığını, yanılısama olduğunu istediğin kadar düşün. Bugün her şey aynı fakat çok da farklıydı. Ama söyleyeceğim

yine de. Kadınlar erkekler kokular korkular hep aynı. Kendi adıma şunu diyebilirim bütün bunların sonunda, hayat ne acayip! Koridorlar kapılar odalar aynı. Bir gün âşık olacağımı ve onu yaşayamayacağımı hiç düşünmemiştim, bunu bilmiyordum, hayal etmemiştim, başıma gelene dek! Koltuklar masalar klavyeler aynı. Başıma gelen en özel, en güzel şeysin! Ömürsüz. Aynı!

Bütün bir iş günü, koltuğundan kalkmaksızın çalışırken, birkaç bel ve ayak hareketiyle sağ çekmeceye sol dolaba yönelmeler hariç, kafasını bile kaldırmadan defterlere dosyalara bilgisayar ekranına gömülüken, hep dizinin üzerindeydi zarif el, sıcak, sevecen, az kaldı, bitecek, bugün de, öğlen, sakin, akşamüstü, gideceksin, sabır, çıkacağız buradan. Görse, anlam veremeyeceği mutlu bir gülümseme, kimsenin bakmadığı yüzünde.

İş çıkışı yine yan yana, aynı omzunda, çarşıya, başı önünde yürüyordu. Sokağı kaçırarakken hafifçe asılıp yönlendiren, kaldırımını görmezken elini kavrayıp usulca yukarı çeken yine avcundaki eldi. Balıkçı tezgâhlarında tersyüz olmuş yüzgeçlere mırıltılarla konuşarak yine. Buna lüfer diyorlar utanmadan, Boğaz balığı diye kakışılıyorlar arsızca. Ver oradan istavrit sen! En sıradan olan en düzgün kaldı. Burun kıvrıp yüzüne bakmadıkları bu balık var ya, olmadığında yokluğunu anlamadıkları, işte bu balıktır Boğaz'ın yâreni. Bakma böyle üst üste, bir arada hepsi. Tek tek bak onlara. Yalnız olduklarını anlamayalım diye böyle yığınla çarşıda, tezgâhta. Onları tek tek, duble duble rakıyla uğurlamalısın.

Küçük dairesinde, naylon kaplı masasında, melamin tabaklarıyla demlenirken, bir kadeh daha doldurmaya doğrulurken, o el yine gelip elinin üzerine konuyordu efkârlı. Dağılıyordu, dağılıp yeniden toplanıyordu çıplak ampulün sıradan sarılığında, kıpraşarak ömrünü sona dayamış, kim bilir hangi batan bakkaldan o kadar eski, dönüp duruyordu

dönüp duruyordu. Seninle geçen günümüz için dünümü harcamışım meğer, bugünkü inceliğim geçmişteki onca kabalığım yüzünden. Zayıfım ben.

Elini ince elden ayırmadan dikliyordu şişenin dibini, sek. Terliklerini sürüyerek, ucunu kaçırmıştı demek, tuvaleti es geçerek, yatağa doğru gidiyordu, gitmiyordu yönlendiriliyordu, kibar kibar götürülüyordu, kendini bırakıyordu, sıkıca, gevşek, yatağa çıkarıyordu onu, üzerini örtüyordu, başını yastığa yavaşça bırakıyordu. Sızmadan önce, gözlerini de açmadan, öpüp yanağına koyuyordu o narin eli. Belli belirsiz bir şeyler sayıklıyordu, yanağında avcun sıcaklığı... Çok sevseydin beni sevmezdin. Sabaha görüşürüz hayatım.

Servi Gölgesi

Kum iğnesi yorganlarımızın pamukları, bağdadi duvarlarımızın çitaları azar azar eksiliyormuş. İçimizden biri, en yalnız, meğer evlerimizden, yatak odalarından, çeyiz sandıklarından, camlı büfelerden, naftalinli kutulardan, musaf kesesinden, ağzı sıkı aile albümlerinden, çekindiğimiz fotoğrafları tek tek çalıyormuş.

Aslı arabı başkalarında duran hayatlarımız bize ait ve eşsiz sanırken, yaşayıp giderken işte birlikte alt alta üst üste, yüksek tavandan sarkan dev çengelde asılmışken beşiği her birimizin, sinsisi sinsisi yok oluyormuş siyah sepya beyaza boğulmuş, burgulu kavruk, kenarları yırtık, yaması yarabandı, ama hep ucuz mat kâğıttan suretlerimiz.

İçimizden o biri, en cesuru, çaldığı fotoğrafları güzel yazı defterlerinin, hayat bilgisi kitaplarının, Zagor'la Tommiks'in, Samanyolu ekinin, cepfotoların aralarında saklarmış. Kimi dudaklar Conk Bayırı'nı öperek, kimileri Suzi'nin turtasına yumularak, kimi hoş kafalar failâtüne kadeh kaldırarak, kolunu atarak Müjde Ar'ın fiyonklu bikini ipi geçen çıplak omzuna, yaslanıp bir tankın paletine, aynı sözcükleri tekrar tekrar döndürerek sayfalar arasında, işte oralarda, yıllarca sormadan solmadan beklemiş.

Çekilenleri bilinen, çekenleri bilinmeyen çekinik fotoğraflar. İçinde sevdiklerin, adını bile anmak istemediklerin,

ekmeğini hakkını yediklerin, seni güldüren ağlatan, hiç tanımadıkların da var. Ve unuttukların! Fotoğraf, geçmişmiş. Küçüklüğü herkesin. Her şeyin. Gölgelelerin sonsuza dek yaşayabildiği tek yermiş.

İşte böyleyken, henüz tamken mevcudumuz, yaşımız saka kuşlarıyla aynıyken, ayrımına varamamışız yaşamaktan, geride kalan kırıntıların toplandığını birer ikişer. İçi boşalıyormuş talaş böreklerinin, sarmalar seyreliyormuş.

Nerede durduklarını bilmediği, içinde bile olmadığı, tanıdığı tanımadığı insanlarla, deniz kıyılarıyla, bağ bostan bahçelerle, günbatımları kahvaltı sofralarıyla, lambalarla balonlarla, yaldızlı kırnatacılarla dolu fotoğrafları, neye göre seçtiğini bilmeksizin tırtıklarken içimizden o biri, en küskünü, açmadık albüm, gardrop, konsol çekmecesini, Alamancı krem kutusu, karıştırmadık yüklük, yatak altı, kitap arası bırakmamış. Ve hiçbirimiz, içimizden en yaşlısı bile, ardı ardına ölümlerimizi kaldırırken bu evden hem de, ayırımsamamış eksilen fotoğrafları. Kimse, şu ânını, geçmiş zamanlar için harcamamış. Ölümlü hayatın bir yerinde ölümsüzleşsin diye ansızın dondurulmuş anlara bakmamış. İçine tekrar girerek, bir ucundan ilişerek, durduğu yerde tekrar durup kafasını denk getirerek, uzun bulutlu gökyüzüne uzun uzun dalmamış. Hayatlarımızın içinden hayatlar kazanmış, ruhumuz duymamış.

İpliği ara ara sökülmiş Zetina dikişi gibi yken biz böyle, ilk bakışta görünüşü tam, sağlam duran fakat zorluğa zayıf... O biri, en çaresizi, içimizden pırtık pırtık çekiyorken zamanı... Evin eşyasını eksiltmişim dışımızdan usul usul ben de. Derin, çok derine. Kapağını aralayıp aşağı attığımda bir şeyi, sayıyormuştum içimden bir süre, şipşakçının kapağı açtığında saydığı gibi. Eğer bir kuyu yeterince derinse, içinde bütün bir hayatı gizleyebiliyormuşsun. Yakınında olursa hele, hemen arka bahçede. O kuyu her şeyi yutuyormuş, tokmuş,

kör değilmiş, hiç kullanılmamış suyu, yükselir ve alalırmış yağmurlarda, attığım eşyanın seslerinden anlarmıştım. Göremiyormuştum ama, her eşya kuyunun dibini boylayıp karanlığa karışıp suyun dibine çöküp belli ki yerini buluyormuştu. Geri dönmüyor, bir eşya başka birine arpılmıyormuştu. Su sesi hep.

Önce, avcuma sığanları. Sonra, gözlerime sığmayanları... Sapı işlemeli gümüş çay kaşığı, kurumuş ıhlamur çiçeği, ağzı kırık palto düğmesi, tükenmiş bakkal mumu, pipo temizleme çubuğu, misafir kültablası, yaraya basılmış tentürdiyotlu pamuk, duvarda asılı Araplardan kadın olanı, güvercin yumurtası, abla aputu, PeReJa kapağı, Güneş Arap sabunu, DMO yazısına dayanmışlığından ispirotolu kalem tıpasına tıklımış kurşunkalem, gülabdan, sa tokası, likör kadehi, erimiş et bıçağı, arkası aynalı sa fırçası, karınca duası, Derby lastik ayakkabı, Perma Sharp jilet, Akola şişesi, takatak, bilye, artiz kâğıtları, şimşir kepçe, kalayı dökük sefertası, cüzdan içindekilerle, kedi bıyığı, merdiven, hol, taşlık, yokuş, iskele, vapur, martılar, rüzgâr, Boğaz.

Hayat eksilerek devam ediyormuş. Onca fotoğrafı alan o biri, içimizden en üzgünü, onca eşyayı kuyuya veren beni, içimizden en suçlusunu, bilmemiş. Öğrenememiş hiç ne yaptığımı, öğrenememişim ben de onun ne yaptığını. Bilmemişler, bilememişler sureti ve eşyası alınanlar, akıl da edememiş içimizden en nurlusu. şimdiye dek. Her şeyin açığa çıktığı şu âna dek. Karşımda yatıyor! Henüz taşı yok.

Magazin Haberi

Bir yerlerde bekleyenler hep var. Gündüzleri hepimizin olan, geceleri kimsesiz kalan bir şeyler bekliyorlar. Kimsesiz olunca bir şey, çalınabilir. Sahipsiz sanılarak alınabilir. Bu nedenle Misto var. Korumak için. Eşyayı kendi halinde bekletmek için. Yarına kadar.

Kolileri ya da cansız taşı toprağı beklemekten hiçbir farkı yok diye düşünüyor Misto bu atları, kadını, kayıkları, arabaları, tüneli, halkaları. Ona dokunmuyor. İşi beklemek, ne olursa. Sabah olur, eve gider, sorumluluğu biter. Rıfkı'nın yatağında uyurken dönsün etekli kadın, sallansın kayıklar, atılsın halkalar, ne halleri varsa görsünler. Geceye kadar. Bir küçük kulübe fiberden, bir tüp, bir çaydanlık, battaniyeli bir döşek, masacık, küçük bir radyo ona yeter. Saat başı çıkar, dolaşır, pandüle basar, yerine döner. Türküler var, oyun havaları, haftada bir arkası yarın, uzun dalgada cıstaklar, o her zaman kısa dalga.

Sanırlar ki bekleyenler uzun uzun düşünür. Yok öyle şey. Belki başlarda. Beklemenin sabrı sonradan gelir, düşünmeden beklenir. Zaman öyle geçmez. Zamanı kendi haline bırakırlar. Rıfkı bunu anlamaz. Gündüz nöbetleri başka, bu nedenle anlamaz. Sanıyor ki, gece de devam ediyor hayat. Etmez. Öyle sanıp mışıl mışıl uyurlar ama etmez. Onlara bir

dakika Misto'ya ikidir, onlara sekiz saat Misto'ya on altı. Rıfki saf çocuk, diyor, kim çalmak ister ki bir lunaparkı! Misto gülüyor, sen çocukken hiç lunaparka gittin mi?

"Gittim."

"Ya gitmeyen?"

"Var mıdır?"

Hayatı boyunca dönmedolaba, sallanan kayığa, atlıkarıncaya, çarpışan arabaya hiç binmeyen biri varsa? Anası babası onu bir kez olsun götürmeyi akıl edemediyse? Gücü yetmediyse? Oralara hiç lunapark gelmediyse? Gözü kara bir adam, içinde biraz kötülük olan. Çalmaz mı?

Biraz daha konuşsalar, lunaparkta hiç eğlenmediklerini itiraf edecekler. Sustu Misto, kesti. Rıfki zaten densiz, olur olmaz sorular soruyor, aklına eseni yapmak istiyor. Tutturmuş bu gece, hem de yılbaşında, nöbete gelecek. Yanında iki karıyla. Eğlenecekler. Görecekmiş Misto zaman nasıl geçer!

"Bu dondurucu soğukta?"

"Kulübe sıcacık, sığışırız."

"Dört kişi dip dibe nasıl yaparız?"

"Eşeklerle oluyordu da..."

"İçecek miyiz?"

"Âlâsından."

Rıfki'nın ağzı kulaklarında. Sahiden de yanında iki karı var. Biri kınalı saçlı, Misto'nun. Öbürü sarışın. Velkam velkam, diyor, ev sahibi ya. Rıfki gülüyor.

"Bunlar Rus, her dili bilirler oğlum."

Tam içeri girecekler, kınalı olan zincirli dönmedolabı görüyor, korku tünelini, kayığı. Sevinçten ölecek sanki. Binelim diye tutturuyor. Girin içeri donduk, diye azarlıyor Misto son anda. Anlıyorlar.

Tıklım tikiş kulübe. Yalancı kürkler açılıyor, sahici bacaklar kollar memeler çıkıyor. Rakı güzelleşiyor ikinci şişede, tokuşuyor plastikler. Yarım yamalak sohbet, biraz gerdan bi-

raz balkon, kucağa oturma, salya... İşler kızışmışken iyicene, kınalı kızıl tutturuyor yine binelim de binelim!

"Nereye bineceksin kız?"

"Doraba."

"Niye ki? Buna binmeye geldin!"

"Dorap! Dorap!"

"Buranın müdürü sen değil misin Misto?"

"İstersen döndürmez misin Misto?"

"Hep beraber, ha Misto?"

Hadi, diyor Rıfki, giyinin, bir tur atıp gelelim. Olmaz! diyor Misto, nasıl olur? Manyak bu karılar, Rıfki da manyak, kafam iyi mi ki ben de manyadım, bunlarla bir oluyorum!

Paltolarını giyiyorlar, atkılarını takıyorlar. Zincirli dönmedolabın ışıklarını yakıyor Misto. Peş peşe koltuklara oturuyorlar, zincirlerini takıyorlar. En sona Misto kalıyor, basıyor düğmesine motorun, yavaşça dönerken koltuğu kapıyor, çekiyor kendini, yerleşiyor. Hızlanıyorlar. Gecenin ayazında ışıklar karışıyor, hayatlarında ilk kez dönmedolaba binen dört karaltı kakkahalar atarak hızla dönüyor.

Ertesi gün, öğleden sonra fark ediyorlar onları, dönerken hâlâ. Yüzlerindeki donup kalmış çocukluk gülümsemesi, gazetede magazin haberi.

Karbon Kâğıdı

Eve her gelişimde duvardaki tablo değişiyordu. İlk geldiğim gün üzüm, incir, mavi peynir ve içki şişesi olan kare boyutlarda bir natürmort asılıyken, bir sonrakinde daha büyük, yine kare bir tablo vardı salonun duvarında... Bir köpek, sıska, can derdiyle kaçıyor. Ön ayakları geride, arka ayaklarının arasına girmiş. Ağzı açık, dili yandan sarkık. Peşinden elleri ceplerinde, kafaları omuzlarına gömülü insanlar yürüyor, yelekli ve kasketli. Arkada zeytin ağaçları tek tük.

Hep aynı şeyi söylüyordu beni karşıladığında.

“Merhaba, hoş geldin oğlum.”

Ve aynı şekilde davranıyordu, nazik. Sağ eliyle tavana kadar yükselen büyük beyaz kapıyı gösteriyor, beni bekletmeden salona alıyordu. Şu sözleri söylüyordu ardından.

“Limonata ister misin? Yeni yaptı teyzen.”

Limonata söylemeye gidiyordu bana. Salon kapısı aralık kalıyordu çıktığında. Yemek masasına çantamın içindekileri boşaltıyordum, oturuyordum, ardımda tablo. Aralık kapıdan karşı oda görünüyordu. Odada sen oluyordun, piyanonun başında oturuyordun, sanki salıncaktaymışsın gibi, başın eğik, ellerin dizlerinde, tuşlara bakarak, sessizce sallanıyordun. Limonata geliyordu, annen gidiyordu, kapı kapanıyordu.

Ben ve tablo ben ve masa ben ve radyo ben ve kılavuz ben ve çantam defterim kalemim sözlüğüm ve ben annenin

ardından kalkıp sinsice kapıyı aralayan ve sen karşı odadan bana tekrar görünen.

Yerime, masaya döndüğümde, kapı nasıl oluyordu da tekrar kapanmış oluyordu, anlayamıyordum.

Kendi kendine kapanan salon kapısı bir daha açılmaz derken, ne kadar zaman sonra bilmem, kafamı sözlükten kaldırdığım anda nasıl açık oluyordu, kim aralıyordu? Çünkü yine aynı şekilde, piyanonun başında, sallanarak, sessizce oturuyordun sen, yerinden hiç kıvıldamamış.

Sana bakıyordum. Aramızda aydınlık hol, benim kapım çerçeve senin kapın paspartu, hole cam çatıdan vuran akşamüstü ışığı, ışığın parlak çinilerde kırılıp duvarlara dağılması, duvarlarda tutunamayıp kayması sana doğru, ayaklarının dibinde buluşması ve yüzüne yansması.

İçimdeki gölgeler! Yoğun, ağır, karbon kâğıdı gibi kat kat, karanlık gölgeler!

Boynunun eğimi, topuzundan kurtulmuş bir tutam saçın ensene doğru düşüşü, sen sallandıkça boşlukta o bir tutam saçın yerçekimsiz salınışı, uçlarının aralarda beyaz tenine değmesi, ışığın gezinmesi aramızda, gölgelerin suda yansır gibi dalgalanması hafifçe, evi de sallaması usul usul, beni de, içimdeki koyu kaygan ağır gölgelerin aralanır gibi olması. Gördüklerimin kat kat içime kopyalanması.

Neden hemen? Koridordan annen geçiyordu hep o anda, neden bilmem! Üzgün ve kendi kendine mırıl mırıl söyleniyor, sana ve bana dikkat etmeden, holde ayaklarını sürüyerek yerdeki kırık huzmeleri dağıtıyor, öğrenilmiş bir alışkiyla kapıyı yüzüme kapıyordu.

Masaya indiriyordum bakışlarımı, çaresiz. Şimdiki zamana dönüyordum. Bir süre öylece oturuyordum, ışık gözlerimden gidene, gözlerim içimdeki karanlığa yeniden alışana kadar.

Her gelişimde aynı şeyler oluyordu, salonun duvarındaki tablo ve üzerindeki giysiler değişiyordu bir tek, baban masa

radyo annen limonata piyano sen kapı kapı kapı hep aynıydı. Işık ve gölgeler bile aynı.

İşi ağırdan alıyordum. Her gelişimde üç dört sayfa birtirmeye söz vermişken, böyle böyle iki sayfayı zor tamamliyordum. Babamlar şüphe etmeye başlamıştı, okuldaki en yüksek notu aldığım bu iğrenç dile yeterince hâkim olup olmadığımdan. Elbette en iyisiydim, test edecek kim vardı ki. Akşam sizden eve döndüğümde defterimi istiyor, yazdıklarına bakıyordu babam, el yazımı eleştiriyor, sanki Türkçesi yeterliymiş gibi birkaç düzeltme yapıyordu dolmakalemiyle, "Şimdi, âlâ!" diyordu. Elinde defterim, radyoyu kurcalamaya koyuluyordu. Teknik terimler çok olduğu için zorlanıyordum, anneme böyle diyordu ben elimi yüzümü yıkarken.

Herkes üzgündü neyse ki. Herkes ama herkes mutsuz ve yorgundu. Kimse kimseyle kavga etmez, birbirini sorgulamaz olmuştu. Gündüzleri umutsuz bir hayat yaşıyor, akşam olduğundaysa evimizde toplaşıyor, radyonun başında umutla bekliyorlardı. Birkaç saat sonraysa ağlaşıyorlar evlerine dağılıyorlardı.

Yaşadığımız bu berbat kasabanın iki ucundaki biricik ikiz radyolar, beni sana bağlıyordu. Defterimden koparılmış sayfalarda maviden mürekkep el yazım sizin evde, defterimdeki sayfalarda kalan karbon karası el yazım bizdeydi. Yaşadıklarımın aslı sende, kopyası bende.

Nefret ettiğim o yatılı okula gidişimin, o iğrenç, zehirli, yılan gibi çatallı dili öğrenmemin tek yararı bu olmuştu... Seni o evde görüşlerim. Bütün bunlar olmasaydı, kasabada herkesin gitmediği, çocukların gönderilmediği, yalnızca sizin gibilerin yaşadığı öteki mahalleye yine gelir ve o ışıklı evinizde seni görür müydüm? Kullanma kılavuzu solumda, külçe gibi ağır sözlüğüm sağımda, kalem ve defterim önümde, sıkıntıyla terler miydim yine? Yine çevirir miydim satır satır içimdeki yağlı yivışkan karanlığı, yine rastlar mıydım sana?

İyi ki uzakta bir yerde insanlar birbirini öldürüyordu, bu soysuz kasabalılar olanlardan çok korkuyor, küçülüyor, daha da zavallılaşıyordu. Her gece dua ediyordum, bu sürsün, insanlar ölsün, ölmüşler her haftasonu beni sana götürsün.

Eğer onlar ölmeseydi, babalarımız yaşadığımız mahallelerin biricik radyolarını, dünyanın bir ucundan gemiyle buralara kadar getirtmezdi. Aynı tip samanlı kasalara konan gıcır gıcır ikiz radyoların yalnızca birinden kullanma kılavuzu çıkmasaydı, tercüme edip bir kopyasını almak için sizin eve gelmez, sana rastlayamaz, seni bilmezdim. Bu aşağılık hayatımdaki kömür sisinden gökyüzümde, zayıf ancak kılıçtan keskin, sıcacık bir huzme belirmezdi.

Yokluğunda, soğuk ve sevgisiz evimize de giriyordu ışığın. Geceyarısı komşular bizde toplanınca, kucağımda defterim beni en öne oturttuklarında, babam "Biss.." deyip radyonun düğmesini çevirdiğinde. Kahverengi kutu ağır ağır ısınıyor, önce ölgün sonra sarımsı aydınlanıyordu. Akşamüstü güneşi gibi, evinizin holündeki taşlığa vuranla aynı, işte öyle evimize giriyor, ışığıydun. Hiç görmediğim gülümsemele vuruyordun yüzüme. Sağlı sollu değirmi düğmeleri, gözlerin. Ortadaki inci gibi yazılar, dişlerin. Küçük pembe dilin dolaşıyordu ışıldayan dişlerinin üzerinde, istasyonları aradıkça.

Yakınıyordu komşular, babam utançla kafasını sallıyordu önüne eğip. Şimdi bunun önünde bir dolu tuş, sağında solunda bir sürü düğme. Nasıl olacak da dünyayı dinleyecekler, hangi düğme hangi tuşla hangi istasyona bağlayacak onları? Bitiremedim diye çıkçıkıyorlardı bana. Nasıl bir kitapmış bu, çevirip bitir de öğrenelim artık kullanmayı!

Sanki duyduklarını anlıyorlardı!

Babam, defterimden okuduklarımla birkaç deneme yaptıktan sonra, başlıyordu düğmeleri gelişigüzel kurcalamaya. Şans eseri bir istasyonu tutturup da cızırtılı uzak sesler oda-

ya dolduğunda, konuşanın dilini anladım mı anlamadım mı düşünmeden "Ne dedi şimdi?" diye hepsi merakla bana dönüyordu. Bazen, o an kafama ne eserse uyduruyordum. "Ama Ankara akşam böyle demedi!" diye itiraz ederse babam, "Biri yalan söylüyor," deyip gözlerimde yaş biriktiriyordum, ama dökmüyordum!

Evlerine gitseler de, ekşi paslı küf kokan korkak gölgeleri çekilse, radyoyla baş başa kalsam, ışığına yakınlaşsam diyordum. Bir atlas gibi dünyayı seyrediyordum aydınlık göstergede.

Bir sürü şehir diziliydi baştan sona, aşağıdan yukarıya. Dünya dağılmış gibi böyle, haritaya göre sağda olması gereken ortada, solda olması gereken aşağıda. Birbirlerini öldürdükleri için mi karışmıştı dünya? Yoksa zaten böyle mi olması gerekirdi, kaynaşık ve düzenli, uzak ama iç içe?

Dünya dümdüz olmuşken önümde böyle, ben en çok son da, en uçta kalan Beromünster adındaki yeri merak ediyordum, ama neresi bilmiyordum, seslerini alamıyordum, nasıl insanlar, nece konuşurlar, kitaplarda haritalarda bulamıyordum. Bir ada olduğunu düşünüyordum, kıyısı anakaraya çok yakın, isterse her yere yakın ama herkese uzak da. Az ötesinde, altta, çok yakınında, başka bir yerin adı daha yazılı. Annenin ve babanın doğduğu ülkeden, daha çocukken buraya geldikleri söylenen şehrin adı. Komşu mudur Beromünster acaba size? Yakın mısınızdır oraya, gelsem? Bir kayığa atlasam?

Bilmem ki, aynı anda aynı şey oluyor muydu? Belki. Ben de sizdeki radyodan senin yüzüne yansıyor muydum geceleri? Eğer oluyorduydu, ışığını gösteremeyen kara bir bulut gibi miydim? Piyanonda bakmadığın tuşlar gibi kara.

Bildiğim tek şey, cesaretimi toplamışken, o gün her şeyi göze alıp yanına gelecek ve konuşacakken, bir anda yok olursun! Haftasonu yine size gelişim, aynı zamanda aynı ışığın al-

tında sokak kapısının zilini çevirişim ve aynı gıcırtyla açılacakken kapının önünde kalakalışım! Pencerelerden içeri baktığımda her şey yerli yerindeydi ama? Piyano tablolar büfe sürahi masa. Işık ve gölgeler bile. Fakat sen yoktun, annen ve baban da. Kimse yoktu! Bir de radyo.

Saklandığınızı düşündüm benden, evinizde eşya tamken böyle, siz yokken ortalıkta, bana oyun oynadığınızı. Geleceğimi unutup misafirliğe gitmişsiniz belki. Arka bahçede limon topluyordu annen, sen uyuyordun, baban kasabaya inmişti, çıkıp kurtulmuştu her şey her zamankinden.

Her gün her şey aynı oluyorken, bu acele nedendi ki? Hiç dönüp yüzüme bakmadan hem de. Ben mi öyle sanıyordum ya da? Senin için hiç varolmamıştım belli ki, sen de hiç varolmamış mıydın yoksa?

Fakat öyle olsa, evinizdeki tablolar başka evlerin duvarlarında asılı durmazdı, değil mi? Annenin giysileri çirkin kasaba kadınlarının üzerinde daracık gezmezdi, babanın kol saati babamın kolunda küçücük, büfenizdeki porselenler konu komşunun mutfağında eğreti, kuyruklu piyanon halkevinde tozlu, merdivenin sahanlığından görünen kalın kitaplar kanatlı melekler ikonlar mumlar kapınızın hemen önünde yanıp kül olmazdı, değil mi? Bütün kasabaya dağılmazdı hayatınız, paramparça olmazdı evinizdeki ışık ve gölgeler? Kat kat çökmezdi içime karanlık, ışığın kalmaz mıydı az da olsa, bana veda edip gitseydin? Dönüp yüzüme bakmadan da olsa. Yine tuşlara dokunmadan, sessiz, içindeki müziğinle. Ben anlardım.

Anlatsam şimdi, kimse inanmaz. Yaşanmışlıktan geriye hiç mi eşya kalmaz? Ne piyano, ne evler, ne giysi, ne tablolar, ne radyo, ne de bir defter. İyi ki kara karbon kâğıdıyla kat kat kopyalamışım karanlık içime seni. İki birbirine karışıyor olsa da, aslı sende neyse ki.

Açım

Sabahın köründe aç karnına getirtip saatlerce yok kan sayımı, bok sayımı derken, verdiler uyuşturucuyu, girdiler çıktılar, yatırdılar beş on dakika, saldılar sonra da!

Karnım aç, kafam hafif kıyak!

Daha ilk McDonald's açılmamış, önünde kıcı havada gençler kuyruk olmamışken vardı Taksim Büfe. Geldi, batırdı sonra! Ters katlanmış gazeteler koltukaltlarımızda, ellerimiz parka ceplerinde tetikte az beklemedikti önünde. Kim kimdir bildirdik, hangimizde Tercüman, hangimizde Cumhuriyet. Bıyıklardan, ayakkabılardan, gözlerden belli zaten. Ama kuyrukta birbirimize ilişmezdik, tostu afiyetle yiyip gidene kadar barış. Ters ters bakınırsın en çok. İnsan açlıkla terbiye olmayagörsün, hele de ana şefkatinden uzakta! Orada, tezgâhın arkasından ancak kafasını, biraz da alnıyla gözlerini gördüğümüz, bize o muazzam tostları yapan adam hepimizi eşitlerdi ânında, ana babamız sanki, suspus ederdi haylaz çocuklar gibi. Öyle enfes bir tosttu, yemekti yemek! Aha, o efsane Taksim Büfe'nin efsane tostçusu bunun babasıydı işte, şimdi kimin umurunda?

Benim!

Oralardan aldı, getirdi, yaşattı sosu çocuk, kendi dükânını açtı, hâlâ aynı. O zamanların sucuğu, kaşarı, ekmeği olsa, elinin lezzeti de aynı ama, nafile! Ağızlar da değişti zaten, ne konuşuyorum! Konuşuyorum da anlıyor mu ki, civciv-

li saat, canı burnunda çok belli. Kestim boş övgüyü, söyledim ben de bol soslu iki karışık, yanına da sıkma portakal. Parayı hâlâ peşin alıyorlar.

Bak bu portakal suyu da ayrı bahis, düşünürken daha burnuma kokar. Gelir şimdi serin serin. Evde yapsan böyle olmaz. Her lezzetin ayrı mutfağı var.

Açım!

Açken, derdi rahmetli babası, başka dertsiniz, tokken başka!

Açım!

Epeydir de gelmemişim.

Açım!

Eskiden doğal öğündü bu, yaş ilerleyince kaçamak. Artık daha da değerli, tadını çıkarmalı. O tırtıklarından yakaladın mıydı bir ısırık, çıtır çıtır, önce damağında başlarsın hissetmeye, dilinin ucundan üstüne, bütün ağzına yayılır kaşar, sucuk, sıcakık sos, azıcık denk gelmiş turşuyla birlikte. Allaaaah!

Açım açım açım!

Yedikçe...

İlki geldi!

Yedikçe yavaşlıyor her şey. Açken hızlısın, yavaşken tok.

Al, bir de ahmakıslatan başladı iyi mi her şeyin üstüne! İyice ağırlaştı sokak, yavaşlatılmış gibi akıyor, durdu duracak. Pencerede dizili beş erkek, önümüzde mermer çıkma bank, üzerinde melamin tabaklarımız ve bol posalı portakal sularımız, öylece ağır aval dışarıya bakıyoruz, yanaklarımız şiş, ağızlarımız dolu, şaplaya şaplaya. Dışarıdan devşirdi çise, taşıdı mı burnuma toprak kokusunu!

Yav!

Böyle keyif var mı? Koşturan yok artık, hızlı geçen araç da yok, insanlar ahmakıslatanda ferahlayarak yürüyecek kadar akıllanmış sanki.

Sanki.

Var tek tük zıplayan yine elbet. Bir tanesi bütün bu ağır aksaklığın içinde daha hızlı hareket ediyor, gençten, düşük

belli, cebi kayık kot pantolon giymiş, pantolonun paçaları topuğuna kadar hemen çekmiş yağmuru. Sarı cırtlak bir tişört var üzerinde apoletli, önden üç düğmeli, pazar işi. Öyle uzun uzadıya bakılacak bir tip de değil zaten, niye ayrımtılıyorsam, bakar bakmaz hemen çözüyorsun, değnekçi işte. Uyanık, sandalye tabure atmış birkaç yere, park yeri arayan sürücülere sarkıyor. Çene de durmuyor. Havası, buranın delikanlısı, bıçkını. Aynı anda bir hatuna ikimizin de gözü kaydı. Kayılma-yacak gibi değil.

Türk'ün karnı doyuyor!

Şimdi bu topuklar!.. Bunların üzerinde yürümek sanat, klasik erkek geyiği, gerçekten saygı duyulması, tırmanılması.

Neyse neyse neyse!

Yanımdaki gençten herif, hatunu görünce tabağındaki büyük goralıyı iki ısırıkla bıraktı, zıpladı, aldı anahtarını oynak değnekçiden, attı arabaya hatunu, bastı gitti aceleci.

Döndüm önüme, ikinci karışığa yumulmaya. Aha! Bir baktım, yanımda bitmiş değnekçi! Oturdu çok doğal, kalan goralıyla portakal suyunu bir güzel mideye indirmeye başladı. Sanki az önce o yarım bırakmış kalkmış da, geri dönüp yemeye devam ediyormuş gibi!

Çaktı baktığımı. Ucundan değdirdi kuzeyden göç etmiş renkli gözlerini gözlerime, kaşlarıma, alnıma, oralarda bir yerlerime işte!

"Hayırdır? Yolunu mu kaybettin beybaba?" diye fısıldadı sırtarak, ısırma yemeye devam etti, tekrar baktı, alaycı, şimdi ters ters, sikecek gibi hatta.

Kalktım!

Arsız bok! Yoz yoksul! Tırsak tıscak!

O an, nasıl olduysa, yazarkasanın başında para üstü saayan bizim oğlanla göz göze geldik önce, "naapacaksınışşte-artikkidareettaabi" baktı, burnundan soluyarak. Sonra da, kasanın ardındaki duvarda asılı babasıyla.

Açken başka dertsiniz, dedi rahmetli, tokken başka!

Nakil

Bir kedi diğereine ağız dolusu sövüyor. Üç sokak iti üst üste. Ellerimde yaralar çıkıyor, göğsümde bir de, gelinciğe benziyor. Gece de benziyor gelinciğe. Kadınların şu yusufçuk takıntısı, anlayamadığım zaafı, gördüğüm son gün yusufçuğa benziyor.

Eski, kavruk, yüklenmiş boşluğunu, samanlı kâğıt kokusu. Dizine yattığım kızların loş apış arası. Tırnaklarım kırılıyor. Işığa bakıyorum, kirli. Gölgeye, temiz. Çukur. İki adam tekerlek üstü, ağız ağıza uyuyor.

Bilmediğim bir dilde fısıltılar, göğsüm indikçe hırıltılar, hangi konuda konuşuyorlar anlıyorum, kalktıkça acıyor. Beyaz sabun kokuyor, acı tütün, çürük diş, iki sıra uzamış ayak, yarım ay, tel kafesten giren. Bu pencereler nicedir açılmıyor. Çatlak cama burnunu dayamış bir oğlan, geceyi içine çekiyor. Işıklı evlerde susuyor, karanlık tarlalarda türkü.

Gözlerimi kapayıp koyuluyorum. En son ne düşündüğümü. Ondan önce, ondan da önce. Duduk, ud, oğurun mırıltısı, ezan sesi bir köyden diğereine süreğen hızla, gözleri bilye tilki, gıcırdayan fren pedalı, sarsıntı, önümdeki kusuyor.

Yüzlerine bakmadan görüyorum. Kucaklarında kavuşmuş, zincirli. Avuçlarında suçları. Her suçu elle işliyormuşsun, ince ince işliyormuşsun. Anlıyorsun.

Fırsat bu ya, omuz atıyor. Tümsek. Bacağını dayıyor. Bakıp bakıp duruyor. Soracak şimdi, ağız şaplıyor. Nerelisin

hemşerim? Nereden geldin? Vukuatın? Kaç yıl? Anlatacak dinlemeden. Nasıl düşmüşüz yan yana. İşlemeli namaz takkesinden kafasını kaşıyarak, ecel yağı sürmüş kulak arkalarını okşayarak, üç numara bıyığını sıvazlayarak, sözcükleri çengelli, eğri büğrü. Viraj.

Kendine yapılan en büyük kötülüğü düşünüyorsun. En ağırına giden haksızlığı. İftirayı. Gözünün içine bakan yalanı. Kat kat acıyı. Yaptığın hep daha fazlası. Bir nedeni olabiliyor ölümün, bir nedeni olmuyor her dirimin. Dayanıyorsun. Gidecek yerin belliyse, nerede olduğun fark etmiyor. Hepsinin hikâyesi bitince başlıyor. Öldürmüyorlar öldüreni, her an ölün için. Ölenin canı öldüründe kalıyor. Tünel.

Ezberlediğin dualar. Tanıdığın insanlar. Öptüğün eller. Öğrendiğin kurallar. Çarptığın omuzlar. Bildiğin sokaklar. Dolaştığın çarşılar. Girdiğin dükkânlar. Okuduğun kitaplar. Gördüğün rüyalar. Tuttuğun bardaklar. Oturduğun evler. İzlediğin filmler. Yansa şimdi bir anda. Kavrulsak içinde bağıra çağıra. Boğulsak korkudan. Rampa.

Ağır kapı gıcırtyla açılıyor, eşikte sağa sola yalpa, ayaklanıyor kimi, öksürüyor birileri, ağlıyor biri ikisi, susuyor çoğunluk. Alışyorsun.

İlk kim öğrettiydi sevaba girmeyi anımsıyorum, ilk günahımdı bu. Unutmuyorsun.

İki Kişi Ağız Ağıza Vermiş

Sabahın ayazı dudaklara çizikler atarken, çiziklerden sızarken çatlak patlak sözcükler, *simit isteyen, ateş arayan, sefer soran*, koşuşturmanın tam ortasında kıyıya doğru seğirtiyorken, hantal kıcını iskeleye vurduğunda işçi vapuru, tabağına oturdu boş kahve fincanı.

Bu raslantı, vapurun iskeleye iskelenin kıyıya vuruşu, üç ayağını yere basmış masanın sallanışı, *havada bir ayağı, cezalı gibi*, o anda bilmeden sağ yanına dönüşüm, hiçbir şey duymasamadan gözümün o masaya, masanın üzerindeki kahve fincanına kayışı, eğreti bırakılan kahve fincanının tabakta kaymasın diye yapılmış oyuğa tık diye oturuşu, her şey akın akın giderken benim bir anda duruşum, kalakalışım, masa, üzerindikiler ve yanı başında ben dururken, *durmuşken her şey*, kaçırdığımda vapuru, insanları, bekleyenleri, her şeyi, *kendimi*, karşımda duruyordu beni yakalayan hikâyenin kaygısız varlığı ve yokluğu.

Her şey o anda başladı.

İki kişilik boş masada, iki sandalye karşı karşıya duruyordu. Sandalyelerin önünde, tam önlerinde Türk kahvesi fincanları. Fincanların yanındaysa birer su bardağı.

Bir kahve, telvesine dek içilmişti, yanındaki su bardağı doluydu. Diğer kahveye dokunulmamış, geldiği gibi duruyor, koyu kıvamlı köpüğü donup kalmış. Bu fincanın yanındaki su bardağıysa boştu, dibine kadar içilmiş.

Dudak payına kadar dolu, içilmemiş, kulbuna dokunulmamış kahve fincanının önündeki sandalye yola doğru açılmıştı, düzeni bozulmuştu, verevine duruyor. İçilip bitirilmiş, ben baktığımda tabağına oturan boş fincanın önündeki sandalyeyse, *daha çok iskemle gibi*, masaya paralel muntazam duruyor. Kahveyi içmeden kalkıp giden, garsonun kurduğu gibi aynen bırakmış sanki sandalyeyi.

İki fincan Türk kahvesi, biri içilmiş boş, diğeri dokunulmamış dolu. İki su bardağı, dolu fincanda boş, boş fincanda dolu. Vapur kaçtı.

Her şey o anda durdu.

Neydi öncesi? Ve sonrası? Ben gelmeden az öncesi? Ve onlar otururken az sonrası? Burada, sabahın körü, ne olmuştu, ne olmamıştı, önce kim masadan kalkmıştı? Ne konuşmuşlardı? Hiç konuşmamışlar mıydı? Biri susmuş, diğeri konuşmuş muydu? Diğeri konuşmaya çalışırken öteki sözünü mü kesmişti sürekli? Tartışmışlardı? Tanışmışlardı? Tanışlardı? Anlaşmışlardı? Uzuncadır görüşmemişlerdi? Az önce aynı sıcak yataktan kalkmışlardı? Gizli gizli buluşmuşlardı? Hiç ayrılmamışlardı? Varolmamışlardı?

Masaya iliştim. Hangisine, *hangisinin sandalyesine*, anımsamıyorum. İskeleyi kucaklayan meydan boşalmış, sesler karşı kıyıya çekilmişti. Garsona bakındım. Hikâye ondaydı.

Düşüyorum

Bunu okumanız, beni bulmanız rastlantı, anlatmamsa zorunluluk. Bu durum, Abdullah'ın babasının evinize su sıkması gibi.* Siz yakınına sokulup iyi sıkın, çabuk olun gözlerle bakarken, aslında bir rastlantının nasıl bir zorunluluğa dönüştüğünün ayırımında olmayacaksınız. Koca şehirde ateş sizin evinizi sarmıştır ve sizin eviniz çağırıştır Abdullah'ın babasını.

** Abdullah, babamın askerlik arkadaşının tek oğlu.
Babası itfaiyeciydi.*

Hâlâ okuyorsanız, rastlantısal bir tanışmanın başladığını ve nasıl bir zorunluluktan kaynaklandığını sezebilir, ileriki zamanlarda anlayabilirsiniz de.* Sonuçta her bireysel tasarı, ne türden olursa olsun, ancak daha genel bir tasarımın bir bölümü olarak anlam taşıyor. Gerisi ve ötesi, belirsiz olaylar örgüsü henüz ortada bile yokken, bütünlüğü kavrayamamış olmak doğal.

** Abdullah benim zorunlu arkadaşım.*

Nişantaşı'nda, elinizde bir kâğıt parçası adres aramaya da benzer bu durum. Hastasınızdır ya da hastanız vardır. Bir profesörün muayenehanesini bulmanız (sorarken "muaynane"yi düzgün söyleyemeseniz de sizi anlayıp yerini gösterecek, sosyo-ekonomik grubunuzu, nerelerden kalkıp buraya geldiğinizi şıppadanak anlayacaktır civar esnaf), muayenehanenin

kapısındaki tabelada profesörün adını okumanız (belli bir kuşak neredeyse hiç prof. yazdırmaz kartvizitlerine ve tabelalarına, tevazudur bu, cumhuriyet çocuğudur onlar), bekleme odasında korkarak çevreye bakınmanız (duvarlarında mutlaka yağlıboya tablolar vardır, bakır kâse ve dökme ütüler yerde, geçkin magazin dergilerinin yığıldığı sehpanın hemen yanı başındadır), odaya çağırıldığında* karşısına oturup utanarak konuşmaya, soyunmaya başlamanız, bu kır saçlı, gür sesli adamın derdinize çare bulacağını düşünmeniz de bir rastlantı ve zorunluluk durumudur. Bu adam sizi ameliyat etmeye karar verecek, bir yerlerinizi kesecek, dikecek, canınızı ışığa tutacak, masaya yatıracaktır. Korkarsınız, ama ondan değil. Bu zorunluluk ürkütür sizi. Başka doktorlara, prof'lara gitmek istersiniz, gidersiniz ya da gitmezsiniz. Rastlantının zorlanmasından başka bir şey değildir bu. Bir tür kansere yakalanmanızdır zorunluluk onlara göre, kanserin bir türüne ya da.

** Kapı aralanıyor aralanıyor, açılmıyor. Gözümü ayırmadan bakıyorum. Belki de gözümü ayırmadan baktığım için bir türlü açılmıyor.*

Çocuğun biri koşar ya da. Çocuk değil belki, yaşınıza göre çocuk. Saç kesimi ilk bakışta Freddie'yi anımsatır, favorileri sivrilerek uzar yanaklarına doğru. Gençtir, öykündü herhalde diyeceksinizdir ki, yüzünü döner size. Tütsü bıyıklarını, dumanlı bakışını görürsünüz, şaşarsınız. Bıyıklar sizden, sizin bildiğiniz bir yerlendendir, bizden yani, favorilerinin tam tersi. Baterist belirir ekranda, deri giysili, kaslı, uzun kıvrıkcık saçlı, yabancı. Pat bu kez, keman çalan üç Çingene profil verir, altın dişlerini göstererek. Televizyona odaklanırsınız iyice, anlarsınız ki bir orkestra, Sulukule'den Çingene kemancılar, konservatuvardan kaslı lapiska saçlı klavyeciler, Avrupa'nın kuzeyinden gelmiş baterist ve elektrogitar eşlik etmektedir Freddie favorili, Sulukule bıyıklı soliste. Sesini açarsınız tele-

vizyonun. Bizim şarkı söyleyen çocuk, sanayi mahallesinde yürüyordur. Martı yaka gömleği, daracık pantolonuyla koşmaya başlar, elektrogitarın aksanlı solosuyla Kumkapı'da, Bizans surlarının önüsıra. Birden döner diğerlerinin yanına. Ters ışıktaki, inen huzmelerle mikrofonu söylemeye başlamıştır. Bu yavaşça sokulduğu, neredeyse dudaklarını değdirdiği, tek yüzlü tek eliyle bir kadını okşar gibi dokunmadan sardığı mikrofon, bu (yarısı siyah yarısı beyaz) çocukluğun,* bu geçmişin, bu Tuna Huş'un, Kele Bakış'ın, bu Yurttan Sesler Korosu'nun mikrofonudur. Işığın altında parlıyor ve ses alıyordur. Uykulu gözlerle kanal gezerken, karşınıza çıkıvermesi, rastlantıdır... Sulukule, Frederick, yabancılar, Çingeneler, Bizans surları, TRT mikrofonu, hastane odası, odadaki televizyon, çocukluğunuzdan beri görmediğiniz Abdullah'ın beklenmedik ziyareti, elinde tuttuğu tavşan desenli kolonya paketi, umutsuzca bekleyiş ve çaresizlikse, zorunluluk.

** Gece kamyonunda, sırtımızda tıka basa ıslak, gencecik tomruklarla rampa tırmanırken, zifiri karanlıkta boz dağ tavşanı kocaman, yanımız sıra, farların ışığında koşuyor koşuyor! Eski püskü kamyonun motoru yeri göğü inletiyor. Yanımdakilere dönüyorum, sürücü Hacı'ya, Orhan abime, dedeme... Öylece tavşana bakıyorlar.*

Sanki onlar görmemiş, tavşana bakmıyorlarmış gibi gırtlakımı yırtta yırtta bağıriyorum. "Şu tavşana bakın, nasıl da yanımızdan koşuyor!" Motor gürültüsünü aşan sesimi duyan tavşan, sözümü anlamadan, beni yabancılayarak çalıkların arasına dalıyor, ormana karışıyor. "Korkuttun," diyorlar hayvanı, "tepeye kadar bizimle koşacaktı, avlayacaktık."*

** Eylül'dü. Tarlada, sararmış ekinlerin arasında yürüyorum. Önümde bir başaklar bir dağlar bir başaklar bir atlar bir başaklar bir yarıcılar bir başaklar bir ıslık öttüren oğlanlar bir başaklar... Ayağım takılıyor bir taşta. Düşüyorum.*

Bir Deste Suret

Aslında ardımızdan olacaklar için,
 biz yokken ne diyecekleri niye bu kadar önemliyse artık,
olmadığımızda, ölüp gittiğimizde geride bıraktığımız kendi-
miz için bu kaygı, korku, bu anlamsız çaba.
Örneğin, aşk mektupları fotoğrafları atılır, yırtılır, yakılır
 yeniden âşık olmuşsundur,
eski uzun sürmüş ilişkiler anlatılmaz,
 sonuncuya ayıp olur,
bunlar değil, bunlar zaten salakça.
Kökeninde şu var: Ne düşünecekler, ne söyleyecekler ölüp
gittiğinde, yaşadığım süre boyunca söylenenden bambaşka,
arkamdan olumsuz, sakıncalı,
 yüz kızartıcı,
göründüğümün tam tersi
 belki de tam doğrusu
ne diyecekler?
Aman
 öyle
demesinler,
 şöyle
söz etmesinler!
Hayranlıkla şaşmışımdır ölmüş birinin ardından rahatlıkla
 Kötüydü!

Fesatt!

Rezilin tekiydi!

olumsuz konuşabilenlere.

İçimizde nasıl yaşıyoruz

içliköfte?

dışımızda nasılız

zeytinyağlı sarma?

içi dışı bir'e nasıl inanalım

ızgara köfte?

ve olmadığı bir şeyi içinde de dışında da yaşayan-yaşatanlara

yoğurt?

nasıl barışık olabiliyoruz bütün bu bilinmezliğimizle?

Bu, "benden sonra?" takıntılı insanlar,

yalnızca almaları gerekirken,

bir de sır verirler.

Aman vermesinler!

Bu nedenle gerçeği söylemedim, sakladım diyor ama ona inanmıyorum. Bence gerçek neden bu değil. Öldükten sonra onun hakkında ne diyecekleri için değil,

kendinden sonrası için değil,

kendini özleyecek diye böyle söylüyor, gençliğini, geçmişini, o günleri özleyecek diye. Adım gibi eminim! Zaten yalan söylediğini o an

yüzünden

anlamıştım. Karşısında dikilmiş not tutana acındırıyordu kendini,

ilkokuldaki kızı mı verdiyse artık

elindeki pembe renk küçük deftere

yalandan

bir şeyler çiziktiren apoletli memura, "Değerli başka da bir şey yok," diyordu.

Tek apoletli oydu zaten, üçünün içinde.

Oysa fazla da üzerine gitmemiştim bana açılmasını, sır ver-

mesini gerektirecek kadar. Pat diye söyleyiverdi, gerisi gelecekmiş demek, bir başka hataya itecekmiş bu sırrıyla beni.

Ben bu kadın yüzünden yıllardır bu tozlu rafların arasındayım!

“Başka bir şey almadıklarından emin misiniz Müzeyyen Hanım?” diye sormuştum lafın gelişi,

*el ayak çekilince,
bana sigara ikram ettiğiğinde,*

her yerde parlayan parmak izleri, oraya buraya bulaşmış
oram buram

gümüş tozlar içinde bir kenara ilişmişken.

Gerçek, dudaklarından yayılıverdi yoğun duman içinde.

Aha!

demişti polis, fırça saçlı olanı, şişman,

Meltem sigarası!

hafiye gibi dönmüştü orta sehpasının çevresinde

Besbelli Çingene bunlar!

Bir iki izmaritte ruj izi vardı,

elbette

Çingene pembesi. Bir de oturup sigara içmişlerdi salonda, laklak etmişti hırsızlar. Soyguna gelirken ruj sürenin dudaklarından gerisini de merak ettim, küllüğe bir süre boş boş bakarak.

Nasıl uyanmam, nasıl da uyumuşum diye hayıflanıyordu

hâlâ

Müzeyyen Hanım. Çaktırmadan sırtmıştı polisler bu şaşkınlığına. Özel bir sprej sıkmışlarmış Müzeyyen Hanım’ın yüzüne, rahat rahat takılmışlar böylece. Akli almıyordu.

Bütün bunlardan bana neydi ki! Niye güzelim haftasonu uykumun içine eden zangirtisiyle uyandırmıştı ki beni! Geceliğiyle fırlamış, balkonundan sarkmıştı benimkine,

eğilirkenki pörsük balkon ıyy aman aman,

yatak odamın camına

bam bam

vuruyordu can havliyle. "So... soyulmuşum!" dedi, soyuldum değil. Sprey öğlene kadar uyutmuş onu, iş işten kaç saat geçmiş, geçmiş olsun! Kim arayacak, bana arattı polisi tabii! Nedenise halinde bir

te... telaş,

tedirginlik vardı,

ke... ke...

liyordu, pek şaşkın, çok korkmuştu zavallı. Balkondan

zıp... zıp... zıplayıp

yan tarafa geçtim, altını üstüne getirmek deyiminin ne anlama geldiğini kadıncağızın evinin halini görünce anladım.

Yuh!

Biri sizi bırakıp hayatınızdan çekip gittiğinde üzülürsünüz. Aynı kişi sizi bırakıp hayatına son verdiğinde neden yaşadığınızı bilemezsiniz. Hem inandığın hem karşı koyduğun bir şey kalmaz. Burada, bitişiğimde, kapanık loş evinde, neden yaşadığını anımsamaya çalışıyor gibi gelirdi bana Müzeyyen Hanım. Doğruymuş. Kocasını, eşini, bir benzerini, kendine zamanla benzemişi, zamanla benzediğini yitirmişti yıllar önce. Sakinledi konuştukça. Gelip giderken, peyniri, reçelleri, iki çeşit zeytini, kızarmış ekmek sepetini, nasıl olduysa hırsızların gözünden kaçmış gümüş çatal bıçakları, varakları dökülmüş tabakları masaya bırakıp tekrar uzaklaşıp tekrar tekrar sofraya geldikçe, uzaklaşan yakınlaşan yıllanmış sesiyle bana olanı biteni gerçeği anlattıkça. Güzel bir kahvaltılık sofrasıydı, neyse ki çay bergamotluydu da evin garip kokularını, içimizdeki korkuları bir nebze olsun bastırdı. Gördüğü her şeyi kendi yaptığı fotoğraf makineleriyle çeken kocası kıymetlisi, yıllar önce gözlerinin önünde yitip gitmişti, yalnız bırakmıştı onu. Bu hep arayan, gördüğüne şaşmayan, şaşalım diye kadrajlayan ve belgeleyen adam, o gün yettiğinden mi yitirdiğinden mi bilinmez, kapatmıştı gözlerini kendi elleriyle, kansız.

Kahvelerimizi balkonda içerken, Boğaz'a karşı oturmuşken gözlerimiz bulutlarda, giden el yapımı makinelere aldırmadığını söyledi Müzeyyen Hanım. Kocasının çektiğı benzersiz fotoğrafların orijinalleri de değerbilir ellerdeydi zaten. İini burkan, onu kahreden, yüreğine basan, hırsızların evden alıp götürdüğü özenle sakladığı bir deste baskı fotoğraftı. Bana nasıl anlatacağını bilemiyordu ama. Sırf bu yüzden çocuk doğursun istememişti kocası, öylesine güzeldi. Yapma etme dese de "Bir gün döner bakarsın gençliğine, vücudunun yaydığı ışığa, eşsiz güzelliğine, senin her bir kıvrımına nasıl âşık olduğuma," demiş basmıştı deklanşöre, sevişmişlerdi üzerine her birinin. Yitip gitmişti, polise söyleyemediğı, kimseye söyleyemeyeceğı, onun için tek değerli şey elinde değildi artık. Çırılçıplak oluşu, kalışı, onlara bir daha bakamayacak oluşu, bunları ne yapacaklar ki diye soruşu, cevabıma yaa diye şaşırışı, korkması, bana yalvarışı, tanımaz kimse desem de ikna olmayışı, yaşadığından o yaşamadıktan sonra da utanacak oluşu, akşam oluşu... Yıllarca aradım o fotoğrafları. Müzeyyen Hanım'ı kaybetsek de arıyorum hâlâ. "Yakacağınıza söz veriniz," ellerimden tutup bakışlarını kaçırmıştı utanarak, "gözlerimden tanırırsınız beni."

demişti.

Diren

Deniz kıyısındaki şezlongda uzanıp gün boyu not defterine bir şeyler karalayan genç kadın, uyuyakalmıştı sonunda. Günbatımına karşı hafifçe uçuşan sarı sayfada /kaçışan kum taneleri/ şunlar yazıyordu:

Düşümde bir sözcüktüm, anlamını bilmediğim.

Tutamağa asılmış /tırnakları boyalı/ dışarı bakıyordu yorgun gözlerle bir genç adam. Otobüs sarsılarak hareketlendi. Genç adamın baktığı duvarda boydan boya /çantasında bilye tıkırtısı/ spreyle boyayla şunlar yazılıydı:

Öleceğini bilseydim, seni orada bırakmazdım.

Buzdolabının üzerindeki yapışkanlı not kâğıdına çıtçıtı kurşunkalemin ucu kırılıp kırılıp değdi. Kalem tutan üst kolları alınmış narin el /kırılan her uçta hıçkırıklı gözyaşları/ kâğıda şu notu düştü:

Çöpü atmayı unutma.

Polis aracının sürgülü kapısına anahtarla /gözleri kan çanağı/ şunu kazıdı sırt çantalı bir çocuk:

Babamın mesleği serbest.

Ekranında belli belirsiz yansılanan yağız erkek yüzünü, küt parmaklı elleri örttü. Bazı sözcüklerde dilini ağzının kenarına değdirip çekerek /başparmağı espaslar için tetikte titrek/ tık tık şunu yazdı:

Niye hep bugün renkli, dün siyah beyaz, öncesi sepya?

İki ayna arasında dikilmiş bir kadın, ağır aksak bir şeyler karalıyordu göz kalemiyle önündeki aynaya /sırtı dönük/ son-
suza dek uzayarak:

Beni sevdiğini henüz anladım.

Paslı, düzeltilmiş, ağzı çatallı /onluk/ çiviye avcunda sıkı sıkıya tutmuş oturuyordu bir inşaat işçisi ışıklı caddenin ortasında. Dizinin dibinde /dudağında sönmüş sigara/ şu yazılıydı:

Seni tanıyorum ama hiç tanışmadık.

Sırtı deniz yüzü kible, bağdaş kurmuş sallanarak şunu yazdı
aklına /sağdan sola/ gözleri yaşlı imam:

Şükürler olsun sana, vicdanım rahat.

Gülabdan

Ablama

*Gömdüm hepsini, geliyorum
Bütün ölülerimi gömdüm, geliyorum*

Edip Cansever

Bir zamanlar bu köşede bir Rumevi vardı. Ev, ahşaptı. Ahşap, gül ağacındandı. Gül ağaçları, Hamibeyin bahçesinden alınmaydı. Hamibeyin bahçesi püsküllü piftelaları, aynalı seraları, girdaplı bostanları, atkuyruğu dikilmiş meyve ağaçlarıyla bu kıyının en güzel ve en gizemli bahçesiydi.

Kapısı olmayan bu nadide bahçeye çocuklar dalar, kayısı misk sakız has şam okka yediveren kadife güllerin çevresinde dolanır, narların döngellerin kirazların bademlerin hurmaların caneriklerin arasında koşturur, korku ve şehvetle karınları patlayıncasına yer, akşam olmadan apar topar mahalleye inerlerdi.

Hiç yakalanmamışlardı, şimdiye dek Hamibeyin sesini duyan ya da onu gören de yoktu. Fakat korkusu vardı. Bu korku, çitleri çevreleyen ulu çınarlara tırmanıldığında ayrımsanan, bahçenin Hamibeyin görünmez yüzünü görünür yapan şekliydendi.

Derler ki, bu bahçe büyülyüdü. Büyü, mahalledeki bazı evlere de "sirayet" etmişti. Bunların içinde ayakta kalan bir tek ev vardı. Bu ev, köşedeki ahşap evdi. Ahşap ev, Rumeviydi. Rumevi, gül ağacındandı. Gül ağaçları, Hamibeyin bahçesinden alınmaydı. Hamibeyin bu evde yaşadığı sanılırdı.

Rumevine konak demeli. Dört yol ağzının baş köşesine kurulmuş bu ev, aslında dört salonu, on altı odası, ikişerden mutfak ve hamamıyla büyük bir konaktı. Yeni sahipleri salonların orta kapılarını kapamış, konak bölünerek iki ayrı ev olmuştu. Cevizle sarmısağın sebepsiz karışımını keşfeden baba, evi baştan sona elden geçirerek bir yana yerleşmiş, diğer yanı kız ve damadına bırakmıştı.

Günlerden bir gün, babasından hiç ses işitmeyen genç kadın, üst kattaki salon kapısını açarak yan tarafa geçti. Yatak odasına girdi, ağaç ağacının dallarıyla itelediği pencereyi el yordamıyla buldu, kaldırdı. Oda aydınlandı. Babası yoktu. Merdivenden usulca alt kata süzüldü.

Çeşme başında oturan kadınlar kafa salladı, kahveden denize göz kısan yaşlı adamlar da olurladı.. Bu mahallenin tarihinde böyle bir çığlık duyulmadığı söylenir.

Genç adam, karısının çığlığına koştu. Üst katı taradı, alt katta, holde dondu kaldı. Halı büzülmüş de karışmış, meşe koltukların düzeni bozulmuş, dertop olmuş karısı kaplama taşlara çakılı babacığına sarılır ağılıyordu. Ekşiyen hamurun kokusu genç adamın genzini yakıyor, durduğu yerde yıllar yıllar geçiyor gibi ahşap ev kararıyor, yaşlanıyordu.

Nedendir, genç kadın konuşmaz oldu. O gece toprak kokulu yollardan geçti, yeni ay sessizliğinde, sabun yorgunluğunda musalla taşına sürüklendi. Örtüyü çekti. Orada, bildiğinden daha zayıf, daha bir uzun yatıyordu babacığı. Bedeni

nesrinlerle bezeliydi. Tırnakları nar mavisiydi, saçları üzüm akıydı, göğsü semenber.

Kuşburnu marmeladını yaratan adam tahta parçasından bıçak yaparmış, kulağının arkasında hazır tutarmış, çeker kaput bezini ters döndürürmüş, küreğe dizer adam edermiş, yere düşerse öpüp başına tutarmış, hepsini ortasından ortasından yararmış, taş fırına atar güneşe bakarmış... Böyle talihsiz baş, böyle ağır baş gömülmediği söylenir.

Genç kadın babasının başucunda bekledi. Kafasındaki donakalmış yarıktan gelen rüzgâra karşı durdu, içeriye baktı...

Öyle bir rüzgâr ki, çitleri çevreleyen ulu çınarları sarsıyor, sarmaşık dallı güllerin almaşık yapraklarını savuruyor, çocuklar havada çarpışıyor, kara çöpleme zerdaliye, dut çağlaya dönüşüyor, seraların aynasından her şey iki bakıyor, Hamibeyin bahçesi yerle bir oluyordu.

Genç kadın, rüzgâr soluğu bedeninin yanına uzandı, babaçığının kafasını elceğiyle kapadı. Gözlerini yumdu, bir şeyler mırıldanmaya başladı. Öyle bir makamdaydı ki bu sözsüz, işaretsiz, dermansız ses, dinleyenleri ıstırap ve hüznü boğuyor, fakat sona erdiğinde, o ürpertici sessizlikte, insanın içini puslu bir umutla sarıp sarmalıyordu.

Yeryüzünde ve gökyüzünde ilk kez duyulan bu makama o gün bugündür Sabâ dendiği, kimilerine göreyse bunun kayıp bir makam olduğu söylenir. Denir ki, hikâyenin bundan sonrası gerçektir.

Şeytan Sidiği

Sokak kapısı çarptı. Döndüler. Salonun üç kat boyalı duvarları, mutfağın yapıştırma karoları sallandı. Kadına gelmiş, gözleri kaymış, ellerini açıp söylemiş... Eve gidin, yatak odasına girin, yüklüğün içinde hayat ağacı kakmalı cevizden bir sandık var. Açın sandığı, şu şu şu yerinde, birine çiçekli basmadan kılıf dikilmiş, birinin ipine çengelli iğneyle torunun göbeği iliştirilmiş, birinden yâ cebbar silinmiş üç muska bulacaksınız.

Buldular. Mutfağa geçtiler. Ömrünü çılıbıra adanmış bakır sefertasını aldılar. İçine üzüm sirkesini boşalttılar. Muskaları aceleyle soydular. Kestiler, pırtık pırtık ettiler. Rengini çekti ince kâğıtlar, sirkenin içinde yayıldılar. Halkalar, dudaklar, kumru gagaları, üç dilli yılanlar, kirpik elif'ler, cenin ba'lar soldular. On üç gün on üç gece sirkede kaldı kırk yâ Allah, yetmiş yâ subhan, yedi yâ settar, dokuz yâ fettah, üç yâ kerim, bir yâ âlim, üç yâ emin, yüz elif, bir Bismillahirrahmanerrahim euzubillah mineşşeytanirracim.

Geldi Cebbar. Arka kapıdan. Odasına geçti. Bir süre, ne kadar belli değil, dışarıda olanları bilmez gibi, sırasının geldiğine aldırılmaz gibi kımıldamadan aynaya baktı.

Oturmadı. Çantasından jileti çıkardı. Plastik, makine, tek bıçaklı. Parmaklarından başlayıp bileklerine kadar çekti. Dikkatle, üçer kere, sabunsuz ve kuru.

Soyundu. Işıklar karardı, sahne değişti, mzık başladı.

Giyindi. Aynaya döndü tekrar. Bir sigara yaktı, makyaj çantasına uzandı. Dzgn kalın, allığı derin sürdü. Yetmedi, dudak boyasıyla koyulaştırdı yanaklarındaki allığı.

Kovasını verdim, koluna girdim, sigarasını söndürdüm, dışarıya çıkardım. Teşekkür etti. Bu kadar ağır makyaj yaptığını, teşekkür ettiğini görmemiştim, e'lerde ağzının çarpıldığını.

Parmağıyla tahtaya vurdu, hızla sahneye daldı, yalpalandı, arandı, yerini buldu, oturdu.

Anlamıyorum... Nasıl tanıyorlar Cebbar'ı. Nereden biliyorlar onun geldiğini. şalvarlı, yaşmaklı, iri memeli bir kadının karaltısını görür görmez basıyorlar alkışı. Cebbar karanlığa otururken, keçiboynuzu ağacına yaslanırken alkış sesleri daha da arttı. Işıklar yanunca kuş sesleri ve hafif bir rüzgâr başladı. Cebbar gözleriyle taradı etrafı. Bir kuzu, benekli çirkin küçücük bir kuzu seslendi. Ardından bir ıngırak sesi duyuldu. Cebbar elini uzattı. Kuzu kaçtı, anası yaklaştı, bacaklarını araladı. Kovayı itti Cebbar, koyunu sağmaya başladı. Kana kana iti bir kova sütü. Sızdı kaldı.

Çıt çıkmıyor, gözler sağda solda aranıyor, sessizlik bıkmıyor, bir şey olmuyor, Cebbar ağzı açık uyuyor.

Birden, uzak bir tıslama duyuldu salınan, szlen, sinsi sinsi yaklaşan... Üst daldan indi, ağacın gövdesine sarılarak Cebbar'a sokuldu. Boynunu kasarak köprü kurdu, Cebbar'la yüz yüze geldi. Bir dili çenesine, bir dili boynuna, bir dili kulaklarına değdi, Cebbar'ın aralık ağzından içeri baktı. Cebbar'ın yanakları şişti... şişti, dudaklarındaki ruj silindi... silindi, ağzı büyüdü... büyüdü, bir an küçüldü tekrar büyüdü, pul pul kıvrım kıvrım büzüştü, kuyruk kaldı en son, vedalaşır gibi titredi ve gözden kayboldu.

Nafile! On üç gün on üç gece geçti, her yer sirke koktu, yazılar silindi gitti, bütün odalar arandı, başka muska da çıkmadı, yine de karnı inmedi Cebbar'm.

Settar'ı çağırıldılar. Settar, bu hayvan sütü sever, dedi, süte gelir, dedi. Bir kazan süt istedi, Cebbar'ı ayaklarından ağaca bağlattı, aşağı sarkıttı. Tam altına koydurdu kazanı, ateş yaktırdı. Saklandık, mutfakta, yatak odasında. Bekliyoruz. Süt ısınıyor, Cebbar ağzı açık tüten buhara bakıyor. Salondaki herkes ağzı açık bakıyor. Kokuyu alacak, gelecek, Cebbar'ın ağzından çıkacak, boynu kırılacak, ölecek, oyun bitecek.

Cebbar'ın karnı oynuyor. Uyandı, geliyor, kokuyu aldı. Cebbar'ın yanaklarını şişirdi... şişirdi, dudaklarındaki ruju sildi... sildi, ağzını büyüttü... büyüttü, bir an küçülttü tekrar büyüttü, pul pul kıvrım kıvrım büzüştü, kuyruğu kaldı en son, vedalaşır gibi titretti fakat düşmedi. Mübarek hayvan bir yandan kazandan süt içiyor, diğer yandan kuyruğuyla Cebbar'ın ağzına tutunuyordu. Derken salonda biri bayıldı, bağırtı çağırtı oldu, Settar fırladı mutfaktan, yakalamaya çalıştı ama hayvan gerisingeriye döndü, tekrardan Cebbar'ın ağzından içine kaçtı.

Odasına götürdük, yüzünü sildim Cebbar'ın, soydum, yıkadım. Settar gördü Cebbar'ın yüzünü, yüzündeki şekli, ağzının çarpığını. Kime gittiğini sordu Cebbar'a. Yanıt yok. Bak şunun yüzüne, dedi Settar, bir kadına okutmuş, yazdırmış, üfletmiş, Settar'a gelmemiş. Bilseydim, dedi, uğraşmazdım hiç, bu adam gölgesini yutmuş.

Herkes gitti, evine döndü. Ben bekledim. Tısladı, şişti, soğudu, tek tek kırıldı beli koltukların. Salon boşaldı. Duvarları söktüm, mutfağı topladım, ağacı çıkardım, sahneyi süpürdüm, perdeyi indirdim.

Seslendim Ama Duymadı

Pencereler konuşur. Bizi anlatır içten dışa dıştan içe ışık kusar kin aşk huzur şilte ölüm anne mahrem sır dua çocuk.

Tepeye çekilmiş, dalgalar savurmuş da kayalara oturmuş, gibi, dip dibe sokulmuş, dizlerini büküp büzülüp, korkuyorlar, ondan, uzağa, çekinik, en uzağa, saçılmış evler barakalar bakkal berber kahve dülger ptt karmakarışık. Kıyı değil dağ başı, sanki, deniz tam dibinde, oysa ki. Sarp sarp sarp. Aşağı inen, erkekler, bir tek, bunun dışında her şey herkes her biri, tek, yukarılara kaçık.

Hangi denize kıyıdır, kendi de bilmiyor, karşı kıyıları göremiyor. İki denizin ortasında, birleştikleri noktada, oysa, batiya en yakın burun. Kıyılığının ayrımında değil, biraz toprak parçası, çokça kaya kaya kaya. Bir kayıklar bağlanıyor, motorlar yanaşıyor, o. Çocuk koşuşturması, taş sektirmesi, akşam yürüyüşü görmemiş. Denize açılmak, için var. Kıyı, demiyorlar ona, aşağı, diyorlar aralarında. Yüzen de görmemiştir daha, toprağına topuğunu vuran, parmaklarında yaylanarak kayalarından suya atlayan, da.

Denize, uçsuz, bakmıyorlar, yüzleri ona dönük, uçuk, duruyorlar, korku, bozuk araları, kırgın, küs. Ama her geceyarısı yolluyorlar, sabaha doğru yalan, erkeklerini pat pat. Kocalar babalar delikanlılar pat ardında bırakıyor kadınları, pata pata çocukları, yatalak anaları, kuyruksuz kulaksız kucaksız kedileri.

Bakmıyorlar, denize, içindeyken de, düşman sanki, göğe, yıldızlara, dümende illa ki cıgara, ışık yok, kıyı yok, zifir deniz, zifir kaya, onlarca alev, cıgara alevi, ateş böcekleri gibi sağa sola dağılıyor, koyaktan çıkıp, soğuk, boşluk, koyu, gidiyorlar alev alev pata bata pata çıka.

Esna düğmeye bastıkça, içindeki, aklım karışıyor. Ne zaman yakına düşsem, evin önünden geçtiğimde ilk, uzaktan baksa ya da. Sözler sesler esler birbirine giriyor, iç içe geçiyor. Dudakları, içinden içinden, sürekli, hiç durmuyor. Dua okur gibi, küfür de eder gibi, uykuda sayıklar gibi de. Ona benziyorum ben de ona benzedim. Göğsü rüzgâra açık, tülbenti sıyrık, boynuna inik, entarisi uçuşuk, yap yürüyüp aşağı, yap yap yukarı çıkıp ıssız, düşünmez gibi, durağan görüntüsü, dışarıdan sessiz, oysa hiç susmuyor susmuyor. Bir tek, düğmeye bastığında, bir tek, içi duruluyor. Eve girer girmez, kavrayıp belinden, ışıltısı hışırtısı gitmiş naylona sarılı kumandayı sıkıp bakmadan hangisi, düğmeye bastığı gibi, kırmızı, sus pus oluyor, dili akli bedeni saçı terliği her şeyiyle susuyor, diniyor öteki seslerle iç sesi, dış sesler sarıyor içini zap zap zap!

Şimdi muhteşem bir insan geliyor, süzüp kurulayalım, geniş güvenlik önlemleri alındı, önce belimizi esnetelim, kamusal alanda başörtüsü takan, milyonların sevgilisi, halkların kardeşliği diye diye, geciktik, sayın, silahları bırakmadan, iyice haşlayın, yurdumuzun yetiştirdiği, terörist ve şehitler, şahhane, kadına karşı, bırakma hattı, mutabakat kurularak, doksan artı üçte kafayla attığı, yasa tasarısı, ölü ele geçirildi, yaşsa, bu sefer kesin inşallah, milli iradeli, anne aslan yavrusunu, transfer etti, bomba patladı, koccaman bir alkışsss, çok bekledim seni, piyasaları, anneme nasıl açıklayacağız, eyuzubillaahimiiiineşşeytaanirraciim, açılın açılım açılalım, adeta bahar havası, yoğun trafik, bir daha gelmez böylesi, sallandı, orospu, bidakka, çalışma ofisinde, sultanım, haddini bilecek-sin, veledaliin.

Esna dizi hastası. Kaçıl geç geç çekil! Akşam çocuklarla. İlaç çorba ilaç çorba, inmeli inildemeli kayınana arka odada. Sus sus sus! Gece bir başına kalıyor, sabah tekrarlarını hiç kaçırmıyor. Çay çekirdek çay çekirdek. Aynı anda izleyebiliyor birkaçını, hiçbirini atlamıyor. En sevdiği de bu, bizimki. Duyuyorum. Bizimkine hasta. Kıvanç aşkı, hayran ona, vurgun ona. Sanki baş başalarmış, gülüyor, iç çekiyor, karşılık veriyor, o süslü karıdan nefret nefret nefret ediyor! Anlasa, bir görse beni, bilse kimler gelecek, kapısından kim geçecek. Görmez. Başını kaldırmaz hiç. Sokakta yerler, evde pencere. Sokakta hep yer var, evde iki pencere. Pencereleden küçüğü denize dönük, uç ucsuz denize, geçip giden sıkışık pıkışık sokağa, küçük küçücük bahçeye, yemlenen yenen birkaç tavuğa, çiçeksiz meyvesiz dallara. Pencereleden büyüğü ortada, sırtı denize dönük, üzerinde danteli taşan örtü, pırıl pırıl baş köşede. Ona pencereden bakar gibi bakıyor Esna. Evin penceresinden baktığı yok, bu köyde görüp de, şaşıracağı, hiçbir şey yok. Saba yazıyor altında, kocası Ziya aldı ona, tüplü gitti, borcu yeni bitti. Hayatı bu pencere. Her gün, perdeyi açar gibi, açtığı. Aşkına baktığı. Ziya geliyor bazı sabah, üç gün yok balık yok, uyuyor horul horul, açılıyor tekrar beş gün yok.

Bizim beyin işi ağır, hem de yoğun, katkısız, tam tadında, üstelik, şeker ilavesiz, kir pas kahve çimen, şahsen denedim, neymiş, cırttt, bağlan hayata, hiç bu kadar kolay olmadı, dağ esintili, bahar kokulu, orman meyveli, ikisi bir arada, üçü bir arada, üç al bir öde, hemen al sonra öde, ödeme, böl kes doğra dilimle, süper fırsat, kaçmaz, davar mobil ya da var, saf organik ferah rahat fresh light, iki kat konsantre, en iyisi, ötesi, zirvesi, iyi ki, test edildi, taksit taksit, şimdi daha da yeni, anne eli değmiş gibi, annenizin gözdesi çorbası yağı kurabiyesi, beklemeyin alın yapın kazanın, evet yazın gönderin, sevdiklerinizi mutlu edin, kısa bir süre için, unutmayın, bir imza yeter, hayatın tadı, bedava.

Kaçıyorum, dayanamıyorum, indiriyorum kolumu, titriyor. Rüzgâr rüzgâr rüzgâr, sağdan esiyor soldan esiyor, tepeden geliyor peşine düşüyor, adamın, sersem ediyor. Kaçıyorsun, sığınuyorsun, bir yere, en iyisi, kahve. Hepsi susuyor, yaşlı hepsi, nemrut, pis pis bakıyor bir, televizyona, gelene bir de. Öğrenmişler geleceğimizi, muhtar söylemiş belli ki, büyük gururla. Kimseyi istemiyorlar, başkasını sevmiyorlar, birbirlerini sevmiyorlar, kendilerini kedilerini sevmiyorlar. Kayalar gibi hepsi. Nasıl doğdularsa burada, nasıl düştülerse buraya, bu irak burna, birbirinden uzak ama bir arada, aynı renkte ama başka başka biçimde, ağır, hep yalnız ve hep denize karşı, duru, yorlar.

O elindeki çomak ne için, hazine mi arıyorsun, havaya kaldırılmaz, yere tutacaksın, kulağındaki ne, belindeki, ne iş yapıyorsun, kaç kişi geliyor, nerede kalacaksınız, ne içeceksiniz, ne yiyeceksiniz, kaç gün kalacaksınız? Mikrofon takmak için, sesleri kaydediyorum, havada tutarsan her şeyi duyabiliyorsun, kulaklık, kayıt cihazı, sesçiyim, elli kişi varız, kasabada kalacak hepsi, birazı karavanda burada, mutfak kamyonu var, iki gün, sonra yola devam, bir gün repo, bunların hepsi kafayı yemiş, ben de yiyeceğim, kaydettim kaydettim, yok çekmiyor, uç lan oğlum en uçta, kasa baya indim evet döneneğim, bir bok yok, ptt var internet yok, iyi, selam söyle, bekliyorum, yarın görüşürüz, öpüldünüz.

Esna esniyor, bekliyor, mutfığa seğırtip geliyor, kayınanayı susturuyor koşuyor, çocuklar komşuda, Ziya açıkta, cehennem ucunda. Kıpır kıpır Esna, büyük final, sezon finali, mega son. Elleri dizlerinde. Giyinmiş ve boyanmış da. Aşk çıkacak şimdi. Başlıyor işte. Hayatımın aşkını arıyorum, diyor Kıvanç, gidiyorum şehirden, buralardan, biliyorum bir yerde beni bekliyor, belki bir sahilde, deniz kıyısında, yamaçlarda, kendi halinde, saf, düzgün bir kız, aşk bu, kim olursa, görünce gülümseyeceğim ona, işte hayatımın aşkı diyeceğim o kıza, onun için geldiğimi anlayacak, bakacak bana, görecek

beni, yanıma gelecek, sarılacak boynuma, öpüşeceğiz, engelleri aşacağız, bir olacağız sonsuzlukta.

Ağlarken Esna, içlenirken çisil çisil, pencereye vuruyor tık tık bir gülüş, çarpıyor çın çın kahkahalar. Dönüyor bakıyor pencereye, büyük penceresinden küçük penceresine. Gördüğüne inanmıyor. Kıvanç burada! Orada da! Hem orada hem burada. Gerçeği kapıda. Sokakta. Fırılıyor yerinden, atıyor kendini evden, eşikte kalakalıyor. Karşı duvara dayanmış, yanında birkaç adamla, ona bakıyor, Esna'ya. Gelmiş işte, ona. Gülümsüyor, kocaman, ışık ışık, el sallıyor, yalnızca ona. Seni seviyorum demek bu, hayatımın aşkı bu, buldum seni bu. Koşup sarılıyor boynuna, öpüyor, kokluyor, olduğundan uzun, olduğundan mis kokulu, sıcak, olduğu gibi kollarında. Ayırıyor yanındaki adamlar, tamam tamam dur yapma ama hadi dur boğacaksın yeter bu kadarı fazla artık ayrıl yürü git ayıp oluyor ama.

Bütün gece sustu, sesleri kesildi Esna'nın, çıt çıkmadı sabaha dek, çıkmıyor, duyamıyorum. Ertesi gün sete geldi, uzakta durdu, sessiz sessiz bekledi, saatlerce saatlerce. Uzaklaştırdılar. Kıvanç yok, işi bitti, sabah gitti. Biz de gittik. Boşaldı köy. Setti zaten. Anlaması zor.

Devam ettik, durmadan gittik, çalıştık, günde on sekiz saat, kaç gün, dinlenmeden, hâlâ. Bir yere vardık, denizden uzak, dağın başı. Repo. Burada bir kale var yandan çarklı, ot bitmiş, geldik geleli boş, düğün de olmadı, cenaze de kalkmadı, orada duruyor işte, çıktım, ses aldım. Rüzgâr, birkaç dal çıtırtısı, bayrak hışırtısı, başka da bir şey yok. Dur, bir dal kırıldı, tavuk gıdaklaması, okula giden çocuk koşturması, yaşlı kadın böğürtüsü, şangırtı, bir pencere kırıldı, çarpan kapı, taşlı yollar, topuk yankısı, seğirti, koşu, koştu koştu koştu, durmadı, atladı, bıraktı, kendini, kayalıklardan, aşağı, boşluk, havada uçuşan tülbent, rüzgâr, ıslık, ıslıkla uzayan saç entari gözyaşı sesler azaldı azaldı azaldı azaldı.

Karballa'da

*İlk yaratılıŖta, sen ben, hep birdik
Gizli açık, hep O'nda birleŖirdik
Sevenlerin ayrı kalması haram
YaratılmıŖların yasası: Birlik!*

Mevlânâ*

Dört duvarı kesme taŖtan odanın tırtık tırtık perdahlanmış yüksek tavanında, usulca ilerleyen akrebin tırnak sesine gözümü açtım. Bacaklarını kırıp gövdesinde toplamıŖ, taŖın kıvrımlarına sıkıca tutunmuş duruyor Ŗimdi. Açık kısıkaçları. BeŖ boğumlu kuyruğu, her boğumu üzüm tanesi. Sol ön bacağını sağ arka bacağıyla birlikte kaldırıp atıyor ilk adımı-
nı, bedenini yavaŖca ileri sürerken diğer bacakları yerinde tutunuyor. Sabırlı ve ölçülü. Böyle böyle geldi, tam yatağın üzerinde durdu. Tavana yakın, ardına kadar açık dar pencereden sızan ay ışığında parladı kara sırtı. Tanıyorum onu. Kaç zamandır birlikte uyuyoruz. Bu kez daha istekli. Ayaklarını bir anda bırakıŖını, kuyruğunu olabildiğince açarak havada dönüşünü, iğnesini bir haer gibi kaldırarak göğsüme doğru düşüşünü izledim...

* *Hiçkimse ve Dolunay*, Mevlânâ, Çeviren: Kenan Sarıalioğlu, İyi Ŗeyler Yayıncılık, 1999 İstanbul.

Fakat anlatacağım bu değil.

Biz pekmez tatmaktangeliyorduk, keskin tadı kaçık kaçık ağzımızda, boğazımızda kalan tütüslü acısıyla. Yeni çatlamış da aralanmış kabuğundan bakar gibi badem gözlü, yeni sağılmış süt dişli, dağ tenli boz çocuklar görmüştüğ, çevremizi sarmışlardı, üzerleri anlamadıkları dilde yazılı, türlü renkte tişörtleriyle. Aralarından biri, adının Yonsu olduğunu söylemişti içine yankılanan sesiyle, o garip bakışlı çıplak ayaklı çocuk koşmaya başladı bir anda bizden kopup. Tasmaşı çivili bir çoban köpeği dörtnala, ardında dörtnala çoban eşeğiyle. Eşeğ köpek gibi koşuyor, köpek eşeğ gibi, büyük bir uyumla. Eşeğin sırtında eskimiş, pırtık yorgan döşek. İşte ona doğru gelen bu ikisine, hızla koştu da koştu, öndeki dili sarkık, gözü dönmüş devasa çoban köpeğinin üzerine atladı Yonsu. Sarmaş dolaş yuvarlanmaya başladılar alt alta üst üste toz toprak içinde. Köpek ön ayaklarını boynuna dolamıştı, arka ayaklarını sırtında kavuşturmuştu kızın, bütün olmuştu gövdele-ri, kaynaşık. Bir süre yuvarlandılar öyle. Durdular sonunda bir asma gölgesinde. Altta kaldı Yonsu. Köpek ön ayaklarını omuzlarına atmış, karnına oturmuştu. Ağzını kocaman açtı salyalı, keskin dişlerini gördük güneşte parlayan ve körpecik boynuna geçirdi Yonsu'nun...

Fakat anlatacağım bu değil.

Safran rengi bir kamyonet durdu aksırarak meydana ba-kan kahvenin önünde. Gür kıllı, nasırlı eli direksiyonda, sağ ayağı ara gazdayken, yanında oturan genç oğlanı dışarıya attı sürücü tekme tokat. Oğlan kapının dibine düştü, bastı gitti kamyonet önce hırıltılarla, sonra avaz avaz. Gövdesi tutunmaktan pahlanmış, iki ucu sürtmekten toparlanmış bir sopa tutuyordu oğlan. Soplanın kalınca ucu delinmiş, deli kırmızı bir organ geçirilmişti, bileğinde. Yüzü gözü tozlu taze kan içinde. Doğrulmaya çalıştı sopaya dayanıp. Ne kahveden ne de dükkânlardan yardıma geldi kimse. Oğlan yığıldı kaldı

yolun kenarında. Gözleri arandı çevresine bir şeyler anlatacakmış gibi...

Fakat anlatacağım bu değil.

Dağa kaçan dağlardan elbet kaçır. İz süren izini elbet siler. Üşüyen, hep üşüyen, aynı günde terleyen buram buram, bunalan güneşten, yanan ve donan, elbet bulur ikisinin ortasını. Üzüm bağları olsun serin, buğday tarlaları ısıcak. Düm-düz ovaları, bozkırları, bakanı yanıltan. Tepeleri, tepecikleri de, sakık gözleri olumlayan. Bunlar onun kavmi, torunları. Saklarlar, almasalar da tutarlar, görmezden gelir de hoş görürler. Öldüren ölür de elbet. Çeker çilesini, yeniden doğar. Yanar da doğar...

Fakat anlatacağım bu değil.

Çoban, adı Sina, gölgelikteydi cebinde kaymak taşlarla. Karnında bir ağrı. Serpelemeye başlamıştı yağmur. Topraktan sonra sıcak yün kokusu. Davarı dışarı çıkardı. Sokuldular koyunlarla keçiler, sırtlarına vuran yaz yağmuru boşa düşmesin. Fokurduyordu çaydanlık, buhar yükseldi karşı tepeciklerden. Döndü gölgeliğe, demliğe boca etti sarı kaynar suyu, bir de çay kokusu, gübre keçe toprak yün üzerine. Eğildi çantadan bardağı almaya. Buharın içinde bir gölge. Gidiyor muydu geliyor muydu, yükseliyor muydu iniyor muydu, kaçıyor muydu sığınyor muydu? Bir elini siper etti alınına, düzlüğe dikkatle baktı. Tüten buhara, buharın içinde adım adım büyüyen karaltıya ağır aksak yaklaştı...

Fakat anlatacağım bu değil.

Karayağız iki adam indiler de mavi bir araçtan, arka tekerleklerden biri iyice inik, tepeyi tırmanmaya başladılar, kapı motor açık. Biri bu sıcakta pijamalı, pantolonunun paçasından dışarlanmış. Diğerinin ceketi var yakası yağlı, eteği kabzadan kabarmış. Ayaklarında arkası basık yumurta topuk, emanet duruyor. Beyaz çorapları tozlanıyor, toz yükseliyor tepeye, zayıflasa da gölgelikten seçiliyor. Gölgelikten

onlara doğru bakan yok. Çoban köpeği tepenin ötesinde, aşağıda, sulak düzlükte, eşekle, sürüyle. Sırtı gelenlere dönük Sina ve genç kadının, adını bilemedik hiç. Sol yanda kamyonuyla muhtar, yüzü safran. Adamlar bir muhtara, bir Sina ve kadına bakıyor. Sina ve kadın aşağıya, uçsuz bucaksız ovaya bakıyor...

Fakat anlatacağım bu değil.

Karnını çıkarmış, bozkırda kahkahalar atarak koşan, sesleri geniş düzlüklerdeki, tepelerdeki kara buğday başaklarına, uğurböceklerine, devedikenlerine, karahindibalara, ezan seslerine, gelip geçenlerin hikâyesiz yüzlerine bir bir çarpan iki çocuktular. Öylesine hızlıydılar ki yaşayacakları hayattan, öylesine kısıydı ki uçarcasına attıkları her adım, ölesiye saf-tılar. Boynuna dişlerini geçiren çoban köpeği bir süre sonra ağzını açıp kaldırdı kafasını, kanlı gözlerle baktı yerde yatan bedenine kızın. Yonsu bir anda hırlayarak doğruldu yattığı yerden, köpeğin yaptığığın aynını yaptı o da, tasmanın araladığı gür tüylerin boşluğundan köpeğin boynuna küçük beyaz dişlerini geçirdi, neşeyle havlayarak. Yuvarlanmaya başladılar tekrar. Çekilmedim, ak çarşafa düşmesin kara gövdesi onulmazca, boşa savrulmasın iğnesi.

Fakat anlattığım bu değil.

ÂLÎ'YLE KONUŞMALAR

İkinci

Nefes nefese kapıdan girdin.

“İçerde n’apıyorsun?”

“Sıkılıyorum,” dedim, “Sen dışarda n’apıyorsun?”

“Tek başına iyi olunamıyor, bana bir kötü lazım!”

Aşk

"Kullandıktan sonra kendi kendini var eden tek şey neymiş, biliyor musun?"

"Neymiş?"

"Su."

"Yaa?"

"Sen ne sanmıştın?"

Reçel Kavanozu

"Sana bir öğüt vereyim mi arkadaşım?"

"Versene."

"Hayatta hiçbir şeyi kapağından tutup taşıma!"

"Yapma ya!"

"İnsan dahil."

Sır

"Sana bir sır vereyim mi?"

"Büyük sorumluluk bu ama!"

"Büyük sır zaten."

Biri

“Başka biri oluyorum,” dedim sana. “Evde başka, işte başka, sokakta başka.” Deniz kıyısında, ormanda, kitap okurken, film izlerken, yemek yerken, kızarken, mutluyken, sevişirken, âşık olurken başka.

Dedin ki, “Onları tanıştırsana.”

Kızlar

“Üniformayı bir eşitlik simgesi olarak mı algılıyorsun, tektipleşme mi? Yani sınıflar farkının kalkması mı sence, yoksa ezilen sınıfların mimlenmesi mi?”

“Biliyor musun arkadaşım, kızlar çok farklı!”

İlk

“Neden bu kadar üzgünsün?”

“Kalbim kırık.”

“N’oldu ki?”

“Aşk sanmıştım baharmış, aldanmışım.”

Bağbozumu

“Yaşın sadakat için biraz küçük değil mi, arkadaşım?”

“Evet, oldukça. Aslında, bağımlılık diyebiliriz şu anki durumum için.”

“Peki sence bağımlılıktan ne zaman kurtulacaksın?”

“İkisinin birbirine karıştığı senin yaşlarında.”

Leke

"Hayatım karmaşıklaşmaya başladı arkadaşım!" diye söylenerek nar ağacından iniyorsun.

"N'oldü ki?" diyemeden...

"Ben müzisyen olmak istiyordum ya..."

"Çalgıcı!"

"He, çalgıcı! Yukarıda düşündüm de, ben aynı zamanda mimar da olmak istiyorum. Marangoz ve aşçı da. Birinci, ikinci, üçüncü tekil şahıs da. Hepsini aynı anda olmak, bilinç akışı hatta."

"Ne var ki bunda, hepsi olabilirsin." diyorum.

"Peki ama neden böyle olmak istiyorum ki?" diye soruyorsun yanıma çöküp.

"Kendini keşfetmek için olsa gerek," diyorum.

Elindeki kızarmış narı kırıyorsun taşa vurup.

"Keşfedince n'olacak?"

Yarısını bana uzatıyorsun.

"Kendini aşacaksın sanırım."

Ezilen nar parçacıklarının suyu parmaklarından damlıyor.

Yalnız

“Yanlış değildi ki, bir nedeni vardı.”

“Nedensiz, yanlış olurdu yani?”

“Nedeni yoksa da, hayal ederdi.”

“Korkmazdı o zaman?”

“Yalnız kalırdı.”

Bak Sular Yükseliyor

"Çok kızdığında bağıryorsun ya...

"Hayır, korkmuyorum.

"Sana üzülüyorum.

"Çok korktuğun için."

Geç

“Geçmişteki davranışların geleceğinin aynasıdır, dedi bugün bana biri.”

“Kim?”

“Unuttum.”

Acaba

“Gelecekte korkanlar neden geçmişle korkutuyor bizi?”

“Acaba, şu ânın ayrımına varalım diye mi?”

“Geleceği kuramadıkları için olmasın?”

Dinle

"Din, kapanık olmak mı?"

"Hangisi?"

"Şu başını örtmüş olan."

Yaradan

“Sonunda, ‘Niye bize görünmüyor?’ diye sorabildim.”

“Ne dedi peki?”

“Görme yetimizi eksik yaratmıştır, dedi.”

“İkna oldun mu?”

“Kendinden çok emindi. İnanmış.”

Saygı

"Peki inanmıyorsam?"

"Neye?"

"Onun inandığı şeylere. O da bana aynı saygıyı gösterir mi?"

"Onun inandığı şey zaten bu olmalı."

"Demek bilmiyorsun cevabı."

İki Ters Bir Düz

“Neye inanıp neye inanmayacağına kendin karar verirsin, bunu sana kimse söyleyemez, diyorsun ya?”

“Evet, diyorum.”

“Dediğin, dediğine ters değil mi?”

Köprü

"İnanırsan yanılırsın, demiştin bir de bana? Sormayı bırakırmışım?"

"Ben mi, böyle mi demiştim?"

"Evet, sen. Köprünün üzerinden geçiyorduk hatta."

"İnandın mı bana?"

Yalan

"Birinin yalan söylediğini nasıl anlarsın?"

"Hemen anlayamazsın."

"Şu an olduğu gibi mi?"

Düzen

“Bugün sıınıftakilerin hepsini kandırdım!”

Televizyon kanallarının hepsi canlı yayında.

“Aynı anda sen kaç kişiyi kandırdın?”

Kalabalık bir meydanda başbakan konuşuyor.

“En fazla bin kişilik bir salonda oynadım, o da tam dolu değildi.”

Alkışlayan, bayrak flama sallayan, ayılan bayılan insanlar.

“Nasıl bir duyguydu?”

Yakın plan gülümsüyor, sağ elini kaldırıp göğsüne koyuyor başbakan.

“Doyumsuz.”

Aktarmalı

“Bir yere mi gidiyorsun?”

“Öyle görünüyor.”

“Nereye?”

“Tam olarak bilmiyorum. Kimse bilmiyor.”

“Ama kestirebiliyorsun?”

“Anladın işte, yine de bilemiyorsun.”

“Hep ‘bir yerlere’ gidiyor insanlar bir yaşına kadar, sonra ‘bir yere’ doğru gidiyor, anladığım.”

Hayat

Sırtıma yazı yazıyorsun işaret parmağınla.

"Hadi bil! Ne yazdım?"

Adımı, diyorum.

"Kolaydı, bunu bil!"

Adını, diyorum.

Keyifleniyorsun. Bir elinle gözlerimi kapayıp beş harfli bir sözcük yüklüyorsun sırtıma.

"Al sana, daha zor!"

Güzel de

“Hayat güzel de, neden korkulan bir şey?”

“Ne yapacağı belli olmuyor ya, belki ondandır.”

“Ne yaparsan bir şey yapıyor?”

“Ne yaptığını bilmeden bir şey yaptığında olabilir.”

“Ne yapmazsan bir şey yapmıyor?”

Duvar

"Annenle babanın hiç fotoğrafı yok mu?"

"Var."

"Peki neden duvara asmuyorsun?"

"Alışmayayım diye yokluklarına."

Anne Beni Ölümsüz Yapaydın

“Annen öldüğünde, bu dünyada yapayalnız ve sahipsiz olduğunu, bir düğmeye basılmışçasına ‘yaşamaya’ başlıyorsun.”

“O hayattayken bunu anlamam zor mu?”

“Zor. Çünkü anneler, yaşadıkları müddetçe, bu hayatta yapayalnız olduğun gerçeğini sana unutturmak için var gücüyle çalışıyor.”

“Anneler bu yüzden mi ölümsüz?”

Yap Yap

"Önümden çekil diyorsun ya hani bazen?"

"Evet?"

"Senden daha çok yaşayacağım için mi?"

Aklı Karışık

Sonsuzluktan söz ediyorduk, falan, filan ve fişmekândan.

"Ben varsam sonsuzluk var," diyorsun, "İçinde yoksam sonsuzluk neye yarar!"

"Ona karışıyoruz işte," diyorum.

"Bence karışan, kafan." diyorsun.

Us

"Hulki Dede senin neyindi arkadaşım?"

"Ustam."

"Usta, ölen bir şey mi?"

"Birin olursa, değil."

Sümbülteber

"İnsan öldüğünde beyindeki bütün bilgiler de siliniyor mudur?"

"Niye beyin? Kalp değil?"

"Onun içindekilere bir şey olduğunu düşünmemiştim."

Basamak

Merdiveni tırmanırken tırabzana tutunakalmış soluklanan, yaşlı bir adama rastgeldik. Durdun. Bir ona, senden üç basamak gerideki bana, bir de, bence, kendine baktın.

“Baktım, doğru.”

“Neden?”

“Her şeyi ikimizden de iyi bilen öndeki adam, niçin bu kadar mutsuz, diye.”

Rüya

“Her uyuduğumuzda neden rüya göremiyoruz?”

“Görüymüşüz da anımsamıyormuşuz.”

“Anımsamadığımız rüyalara ne oluyor?”

Filbahri

“Bana sorarsan, sen yazmak için yaşıyorsun ama yazar-
ken hayattan vazgeçiyorsun.”

“Bilemiyorum.”

“Neden yazmayı bıraktın o zaman?”

“Yazdıkça ölmekten korkuyordum, yaşadıkça da yaz-
maktan.”

“Yaşa! Yaz bunu!”

Gölgede

Bedenin senindir ama sahibin değildir.

"Şimdi bunu niçin yazdın?"

"Çünkü bedenimin her isteğine uyduğum yaşları artık geçtim."

Gölgen senindir ama sahibi değildir.

Soru

"Çok mu soru soruyorum?"

"Evet."

"En çok sorduğum soru ne?"

"Neden?"

"Bana en çok hangi cevabı veriyorsun?"

"Bilmiyorum."

“Eğer bir kuyu yeterince derinse,
içinde bütün bir hayatı gizleyebiliyormuşsun.”

Karanlık hastane koridorlarından rutubetli bodrum
katlarına, gölgeli arka bahçelerden gece yalnız
lunaparklara, yaması yarabandı eski fotoğraflardan
suskun ve nemrut kahvelere...

Küçücük bir ânı, kaçamak bir bakışı, bir anlık
dalgınlığı, aralık kapıların ardındaki “mümkün”leri
ya da belki artık mümkünü olmayan “keşke”leri
kelimelerle mühürlüyor Doğan Yarıcı yeni öykülerinde:
Kimi zaman ketum, kimi zaman çığlık çığığa bir dil
kuruyor; geçmişi bugünde, bugünü geçmişte parçalıyor
ve sonra zaman her şeyi bütünlüyor.

Çağdaş edebiyatımızın önemli kalemlerinden
Doğan Yarıcı, *İs Odası* ile kocaman bir “an” bırakıyor
okurunun avcuna.

Kapak fotoğrafı: Aylin Argun